
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten
Trädgårdsingenjörsprogrammet - Design
15 hp
Utgivningsår: 2010

Häckar för Norrland

Hedges for cold climates

av:
Sofi Olsson

Häckar för Norrland

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, LTJ

Självständigt arbete inom Trädgårdsingenjörsprogrammet med designinriktning

Författare: Sofi Olsson

Bild framsida: Klippt häck av *Ribes alpinum*, måbär, vintertid.

Fotograf: Solbritt Hellström

Titel: Häckar för Norrland

Nyckelord: Norrland, häck, häckar, lignoser, hårdighet, växtzon, kalla klimat,

Engelsk titel: Hedges for cold climates

Key words: North of Sweden, hedge, hedges, ligneous, woody plants, hardness, cold climate

Handledare: Cecilia Öxell. Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, LTJ

Examinator: Karin Svensson. Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, LTJ

Kurstitel: Kandidatarbete i trädgårdsdesign

Kurskod: EX0381

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundläggande nivå, G2E (tidigare C-nivå).

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2010

Förord

Uppsatsen du nu har framför dig är ett självständigt arbete, inom Trädgårdsingenjörsprogrammet med designinriktning, på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, i Alnarp. Arbetet är skrivet inom kursen: Kandidatarbete i trädgårdsdesign innanför huvudområdet landskapsplanering för fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, LTJ, på grundläggande nivå med fördjupning G2E.

Min handledare har varit: Cecilia Öxell

Examinator: Karin Svensson.

Tack till: Gunnel Holm på E-planta för ett bra mottagande och snabbt svar via e-post. Cristian Helgesson på Nordplant för att jag fick ta del av Nordplants partiprislista och för den tid som lades för att försöka finna provodlingsresultat som försvunnit med tiden. Elisabeth Öberg på hushållningssällskapet, Rådgivning Nord för att jag fick ta del av Öjebyns forskningsstations sortimentslista.

Jag vill också tacka: Mamma, Solbritt för all hjälp med granskning av språket, ordval och meningsuppbyggnad samt för att jag har fått lov att använda hennes bild till försättsbladet. David för hjälp till språkgranskning av abstract. Min sambo Vidar för all uppbackning och förståelse för den tid skolarbete slukar.

Slutligen vill jag ägna ett stort tack till: Cecilia Öxell, min handledare som har varit ett fantastiskt stöd under arbetets gång. Hon har verkligen förmågan att driva på såväl som att ge den uppmuntran som krävs för att mitt arbete ska fortskrida och utvecklas i rätt riktning.

Innehållsförteckning

ABSTRACT	1
SAMMANFATTNING	2
INLEDNING	3
BAKGRUND	3
SYFTE	4
MÅL	4
FRÅGESTÄLLNING	4
AVGRÄNSNING	4
METOD & MATERIAL	5
LITTERATURSTUDIE	5
RESULTAT FRÅN PROVODLINGAR	8
INLEDNINGSVIS	8
TABELLER	8
PRESENTATION AV VÄXTMATERIAL	9
VÄXTERNAS NAMNGIVNING	10
PRESENTATION AV HÄCKTYPER, FAKTORER SOM SPELAR IN SAMT MÖJLIGT VÄXTMATERIAL	11
HÄCKAR	11
ATT VÄLJA KLIPPT ELLER FRIVÄXANDE	12
KLIPPT HÄCK	12
FRIVÄXANDE HÄCK	13
BUSKARS FÖRGRENING	13
VÄXTVAL	13
YTTRE FAKTORER	14
KLIMATET	14
SNÖN	14
PROVINIENS OCH FRÖKÄLLA	15
VÄXTMATERIAL	16
AMELANCHIER, HÄGGMISPEL	16
ARONIA, ARONIA	16
BERBERIS, BERBERIS	17
CARAGANA, KARAGAN	17
CORNUS, KORNELL	17
COTONEATER, OXBÄR	18
CRATAEGUS, HAGTORN	18
FORSYTHIA, FORSYTHIA	18
LONICERA, TRY	19
MALUS, APEL	19
POTENTILLA, TOK	19
RIBES, MÅBÄR	20

Häckar för Norrland

<i>SALIX, PIL, SÄLG & VIDE</i>	20
<i>SORBUS, RÖNN & OXEL</i>	20
<i>SPIRAEA, SPIREA</i>	21
<i>SYMPHORICARPOS, SNÖBÄR</i>	21
<i>SYRINGA, SYREN</i>	21
<i>TILIA, LIND</i>	21
<i>VIBURNUM, OLVON</i>	22
<i>BÄRBUSKAR</i>	22
RESULTAT	23
VÄXTVAL FÖR KLIPPTA HÄCKAR	23
VÄXTVAL FÖR FRIVÄXANDE HÄCKAR	23
DISKUSSION	24
HÄCKAR	24
FORTSATT UNDERSÖKNING	26
INTERVJUER	26
ENKÄTER	26
INVENTERING	26
RESULTAT FRÅN PROVODLINGAR	27
KÄLLKRITIK	28
LITTERATURSTUDIE	28
POSITIV INFORMATION	28
ATT SKRIVA PÅ DISTANS	29
SLUTSATS	30
KÄLLOR OCH LITTERATUR	31
TRYCKTA KÄLLOR OCH LITTERATUR	31
ELEKTRONISKA KÄLLOR	33
MUNTLIGA KÄLLOR	33
<u>BILAGA 1</u>	
TABELL ÖVER HÄRDIGA LIGNOSER OCH LÄMPLIGHET SOM HÄCKMATERIAL	
<u>BILAGA 2</u>	
TABELL ÖVER SORTIMENT PÅ ENAFORSHOLM, ÖJEBYN SAMT NÅGRA PLANTSKOLOR	

Abstract

I have observed that hedges are not as prevalent in gardens in the north of Sweden as in the south despite a number of beneficial qualities attached to their use. Consequently, the primary purpose of this essay is to examine the potential for the use of ligneous or woody plants as hedges in a cold climate. The aim of this study is to provide information about the various varieties of ligneous plants that can be used for both pruned and unclipped hedges in the north of Sweden. Because the hardiness of the ligneous plants is a vital factor here, only plants that are hardy enough to survive in the Swedish hardiness zones V to VIII are included in this study. Roses, dwarf shrubs, conifers, bushes with a final height of less than 1 metre and plants that “bleed” have been excluded.

In determining the various species of ligneous plants that are hardy and suitable as hedges in cold climates, a wide range of literature has been studied. This has included literature about hedges, gardening in cold climates, ligneous plants and gardening in general. This material has been supplemented by a study of brochures, reports, nursery catalogues and scientific papers. The result is a list of 20 ligneous plants suitable for use as clipped and unclipped hedges—many of them suitable for both purposes—in the north of Sweden.

This essay concludes with a discussion of the various types of hedge plants, areas of interest for further investigation and weaknesses in the methods and materials used in this study.

Key words: North of Sweden, hedge, hedges, ligneous, woody plants, hardiness, cold climate

Sammanfattning

Enligt mina iakttagelser används inte häckar i trädgården i lika stor utsträckning i norra som i södra Sverige trots många positiva aspekter med dess användning. Syftet med undersökningen är att undersöka och upplysa om möjliga lignoser till häckar för Norrland. Både till klippt och friväxande häckar. Då lignosernas hårdighet är viktig i sammanhanget behandlar arbetet uteslutande växter som klarar växtzon V-VIII. Rosor, ris, barrväxter, buskar vars slutgiltiga höjd blir lägre än 1 m höga samt växter som "blöder" har uteslutits.

För att undersöka vilka lignoser som är hårdiga och lämpliga till häck i kalla klimat har litteratur tagits till hjälp. Litteratur som handlar om häckar, som vänder sig till trädgårdsodling i kalla klimat, om lignoser samt litteratur om trädgård i allmänhet har rådfrågats. Som komplement har broschyrer, rapporter, plantskolekataloger och vetenskapliga artiklar också undersökts. Resultatet är ett 20-tal lignoser som är lämpliga till klippt och/eller friväxande häck, många arter kan användas som både och.

Slutligen har en diskussion förts kring växtmaterialet, vad som skulle kunna göras för fortsatta undersökningar samt svagheter i de metoder och det material som används i undersökningen.

Nyckelord: Norrland, häck, häckar, lignoser, vedartat växtmaterial, hårdighet, växtzon, kalla klimat,

Inledning

Bakgrund

Min iakttagelse, efter att ha växt upp i Norrland och bott ett antal år i södra Sverige, är att häckar inte används i lika stor utsträckning i norr som i söder. Orsakerna till detta kan vara många. En möjlig anledning är ett begränsat växtmaterial att välja mellan och okunskap om utbudet som finns. Jag vill därför undersöka vilka lignoser, det vill säga vedartat växtmaterial, som lämpar sig i till häck i Norrland. Både växtmaterial till klippta- och friväxande häckar har undersökts.

Häcken, träden och buskarna är trädgårdens stomme. De ger lummighet, trivsel och skydd (Gustavsson 2003) samt bidrar till en biologisk mångfald då fåglar och insekter dras till häcken (Berglund m.fl. 1996). Kvant och Palmgren (2003) skriver att väggarna ska byggas först, i trädgården, för att definiera rummet. Väggarna byggs av häckar, plank, murar och/eller staket. Häckar är på flera sätt de bästa väggarna. Delvis tack vare sin lummighet men även för att de ger skydd, och eventuellt föda, till fåglar. Häckarna silar effektivt bort dammet från omkringliggande, trafikerade vägar samt skyddar mot insyn och vind (Samuelsson & Schenkmanis 2004). En häck är heller inte helt slutet, som en mur eller ett plank är. Smådjur och luftens rörelse kommer igenom, om än med försvagad styrka (Kvant & Palmgren 2003). Inte nog med det, en häck istället för att staket eller dylikt är både vackrare, dämpar buller och renar luften (Palmstierna & Johansson 2006).

Många tror att det är näst intill omöjligt att odla trädgårdsväxter i Norrland på grund av den kalla vintern (Sandström 2009). Faktum är att förutsättningarna för odling i Sverige varierar mycket. Skillnaderna är stora mellan det mest gynnsamma läget i söder till den kargaste och mest ogästvänliga platsen i norr (Carlsson & Lundberg 1978). Med rätt kunskap och information är jag övertygad om att det går att ha lika fina trädgårdar i norr som i söder, bara med annat innehåll.

Till att börja med kan man med hjälp av stommen i trädgården skapa ett mildare mikroklimat. Då är häckens uppgift att på sommaren fånga in solen och ge lä, på vintern ska den hålla kvar snön som skyddar och isolerar (Öberg 1999). Med ett mildare mikroklimat kan man sedan odla sådant som annars inte skulle gå på platsen (Gustavsson 2003). I de kallaste delarna av landet kan det vara önskvärt att förbättra zonerna i sin trädgård för att kunna odla känsliga rariteter och favoriter. Med alla dess fördelar anser jag att häckar bör användas i stor utsträckning även i de nordligare delarna av landet.

Syfte

Syftet med detta arbete är att undersöka och upplysa om lignoser som är möjliga att använda för odling av häck i Norrland.

Mål

Målet är att sortera ut ett bra och intressant sortiment av växtmaterial vilket är lämpligt till häckar i norra Sverige.

Frågeställning

Vad finns det för olika alternativ av lignoser som passar till häck i Norrland?

Avgränsning

Jag utesluter rosor, ris och barrväxter samt arbetar enbart med material som är härdiga i zon V-VIII. Jag bortser även från häckar av örtartat växtmaterial samt häckar av klätterväxter då det krävs ett byggt stöd för denna typ häck.

Då jag i denna undersökning ser häcken som en del av den stomme som ska hjälpa till att förbättra mikroklimatet i trädgården har jag uteslutit buskar vars slutgiltiga höjd blir lägre än en meter. Låga buskar skapar inte så mycket skydd.

En del träd "blöder" om de beskärs under viloperioden. För dessa träd är det extra viktigt att vara medveten om riktig tidpunkt för beskärning (Vollbrecht m.fl. 2006). Att växterna "blöder" anser jag passar dåligt med klippta häckar då man gärna vill kunna anså dem flera gånger per år. "Blödare" till friväxande häckar lämpar sig heller inte särskilt bra då de flesta "blödare" är träd och därmed för stora. Därför utesluts även blödande växter.

Totalt begränsar jag mig till att studera ett 20-tal arter som är lämpliga till häck i kallt klimat.

Även om ståndort är viktig går jag inte in på de enskilda växternas ståndort, jag skriver inte heller om växternas utseende och blomfärg.

Metod & material

För undersökningen har metoden bestått av:

- Litteraturstudier av relevant litteratur. Både litteratur som riktar sig till norrländska förhållanden och litteratur som är skriven allmänt för trädgård och specifikt om lignoser och häckväxter.
- Undersökning av resultat vid provodlingar.
- Jämförelse av utbudet i plantskolekataloger, tryckta och elektroniska.

Litteraturstudie

Undersökningen baseras främst på information hämtad i relevant litteratur.

Litteratur som handlar specifikt om häckar:

- *Häckar och häckväxter* av Lars-Eric Samuelsson och Ulf Schenkmanis. Boken beskriver alla slags häckar. Det finns kapitel om häcken i allmänhet, om klippta och om friväxande häckar samt ett kapitel med växtbeskrivningar (Samuelsson & Schenkmanis 2004).
- *Träd, buskar och häckar i trädgården* av Bjørg A Raybo och Odd Løvmo. Boken handlar om "de stora möblerna i trädgården" samt om häcken som vägg i det gröna rummet. Här finns ett eget kapitel om häck om gräns och vägg (Raybo & Løvmo 2004).

Litteratur som riktar sig specifikt till trädgård i kallt klimat:

- *Trädgård i norr: Det hårda klimatets trädgård* av Allan Carlsson och Stig Lundberg. Bokens syfte är att ge trädgårdsintresserade i Norrland rådgivning för deras speciella behov. Den innehåller en kort del om häckar och en lite längre del med växtlistor över träd och buskar där växtzoner är angivna (Carlsson & Lundberg 1978).
- *Trädgård i kallt klimat* av Maria Sandström. Bokens syfte är att komplettera annan trädgårdslitteratur med vad som är typiskt för odling i kallt klimat. Sandström skriver lite om häck som skydd, mer om träd och buskar och har växttabeller i slutet av boken där växtzoner är angivna (Sandström 2009).
- *Den norrländska trädgårdens skötsel* av Thorsten Gustavsson. Syftet med boken är att ge trädgårdsodlare i norra Sverige råd om hemträdgården. Gustavsson har namngivit och skrivit om en rad buskar och träd som lämpar sig för trädgårdsodling i norr. Han har dock inte alltid preciserat zon på växten (Gustavsson 2003).
- *Välkommen i min lustgård* av Evert Nilsson. Evert Nilsson har skrivit artiklar utifrån egna erfarenheter. Några artiklar handlar om hans träd och buskars överlevnad efter en hård vinter. Andra artiklar går in specifikt på släkten och ibland på en enda art. Här är växterna sällan beskrivna med zoner utan hur de överlever och utvecklas i Nilssons egen trädgård i zon VI (Nilsson 2007).

Häckar för Norrland

Litteratur som handlar specifikt om lignoser:

- *Träd & buskar i trädgården* av Inger Palmstierna och Bertil K Johansson. I boken beskrivs en mängd träd och buskar, den har även ett eget kapitel om Häckar och det finns lathundar i slutet av boken med bra häckväxter (Palmstierna & Johansson 2006). Rubrikerna: Blommande- och vida häckar tolkar jag som att de menar att växterna är bra som friväxande.
- *Blommor och buskar* av Kenneth Lorentzon m.fl. Boken består till största delen av växtporträtt. Den innehåller egna kapitel om häckar, om buskar och om träd. Växtzoner är angivna (Lorentzon m.fl. 2008).

Litteratur som handlar om trädgård i allmänhet. Böckerna har som regel ett kapitel eller avsnitt som handlar om häckarna i trädgården:

- *Trädgård för alla* av Susanna Widlundh. Tanken med boken är att beskriva trädgårdens olika delar och ge förslag på växtval till de olika delarna. Ett kapitel handlar om trädgårdens gränser, här tas häckar upp med presentationer av lämpliga växter (Widlundh 2009).
- *Bonniers stora bok om Din trädgård* av Karin Berglund m.fl. Kapitlet "Häcken – trädgårdens gröna ram" tar upp lite allmänt om häckar och växtförslag med beskrivningar och zonangivelser (Berglund m.fl. 1996).
- *Vår trädgårdsbok* av Kristel Kvant och Inger Palmstierna m.fl. I boken finns ett kort kapitel som heter "Trädgård i norr" och ett längre med titeln "Häckar". Här finns växtförslag med zonangivelser och beskrivningar (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007).
- *Allt om trädgård* av Marie och Björn Hansson m.fl. Boken har ett kort kapitel om häckar samt ett längre som heter "Buskar och Träd" vilken är uppbyggd av växtporträtt med beskrivningar och zonangivelser (Hansson & Hansson m.fl. 2005).
- *Trädgårdens rum* av Christel Kvant och Heidi Palmgren. Boken handlar om hur man bygger sin trädgård. I kapitlet "Väggarna" finns häcken omnämnd, dock utan växtförslag (Kvant & Palmgren 2003).

Broschyrer, rapporter och vetenskapliga artiklar som är relevant för studien:

- *Enaforsholms fjällträdgård: växtförteckning 2008-2009*. Tar upp alla taxa som förekommer i Enaforsholms fjällträdgård (Lundquist m.fl. 2008). Enaforsholms fjällträdgård ligger i växtzon VIII enligt Riksförbundet Svensk Trädgårds zonkarta (RST 2010)
- *Sortimentlista från försöksstationen i Öjebyn*. I listan finns de växter som för tillfället återfinns på försöksstationen och varifrån växterna kommit¹.

¹ Öberg, Elisabeth. personlig kommunikation 2010-02-04

Häckar för Norrland

- *Välja träd och buskar* av Rune Bengtsson. Särtryck ur hemträdgården. Bengtsson skriver delvis om klimatets inflytande på lignoser. E-planta är omnämnd och växtmaterial för olika lägen är listade dock utan zonangivelser (Bengtsson 2004).
- *Fakta trädgård-fritid: Buskar för den nordsvenska trädgården* av Elisabeth Öberg. I faktabladet skriver Öberg om den norrländska trädgårdens stomme och inredning av buskar. Några växtval finns angivna med härdighetszoner (Öberg 1999).
- *Clone selection of woody ornamentals in Finland* ur *Acta Agriculturae Scandinavica, Section B* av Sirkka Juhanoja, Minna Heikkilä och Arja Virtanen. Artikeln tar upp ett odlingsförsök som gjordes i Finland under åren 1989-93. Femtio kloner av släktena: *Forsythia*, *Hydrangea*, *Lonicera*, *Philadelphus* och *Viburnum* odlades på fem lokaliteter i Finland för att iakttas och fastställas odlingsvärde i förhållande till utveckling och förmåga att överleva vintern (Juhanoja m.fl. 1998).
- *Evaluation of *Lonicera taxa* for honeysuckle aphid susceptibility, winter hardiness and use.* ur *Journal of Environmental Horticulture* av Dale E. Herman och Campbell G. Davidson. Herman och Davidson har evaluerat 135 arter ur släktet *Lonicera* i norra USA. Man har studerat härdighet, användbarhet och resistens till bladlus (Herman & Davidson 1997).
- *Evaluation de la rusticité et de la croissance d'arbustes ornementaux à feuillage caduc.* ur *Canadian Journal of Plant Science* av C. Richer-Leclerc, J. A. Rioux, D. Lapointe, J. Côté, L. Guillemette, R. Drapeau, M. Auger & M. Fortin. Försöksodlingar har gjorts i Kanada, på 9 platser i områdena runt Quebec och Ontario under åren 1985-1988. Flera olika arter och sorter av lignoser odlades och utvärderades med tyngdpunkt på växternas härdighet (Richer-Leclerc m.fl. 1994).

Plantskolekataloger:

- Rydlinge, elektronisk katalog. Rydlinge är en plantskola i Skellefteå i Norrland. De jobbar med att kunna erbjuda ett brett sortiment av fleråriga växter för tufft klimat (Rydlinge plantskola AB 2010).
- Nordplant, elektronisk katalog. Nordplant har tidigare haft försöksodlingar men sina växtmaterial i olika zoner. Zoner i katalogen anges efter försöksresultat och är nordplants egna rekommendationer (Nordplant 2009).
- E-planta, sortimentlista, elektronisk. E-planta är en kvalitetsmärkning på buskar och träd. E står för elit och växterna är utvalda för att de är friska och anpassade till svenskt klimat (E-planta 2010).
- Stångby plantskola, tryckt katalog 2009-2010. Stångby plantskola är en partiplantskola som vänder sig till professionella växtanvändare. Företagets huvudsäte ligger utanför Lund i södra Sverige men levererar växter till hela Sverige (Stångby plantskola 2010).

Resultat från provodlingar

I Sverige har det förekommit olika provodlingar i kallare växtzoner. Jag har sökt efter material från dessa försöksodlingar för att undersöka resultaten. Resultaten från undersökningarna har dessvärre varit svåra att komma över. Material som jag har kunnat undersöka är:

- Växtlista från fjällträdgården på Enaforsholm.
- Sortimentlista från forskningsstationen i Öjebyn.

Inledningsvis

För att reda ut odlingsvärdet av häckar, skillnaden mellan klippt och friväxande samt de yttre faktorerna som avgör odlingsbetingelserna i norra Sverige har litteratur undersökts. Den litteratur som här har analyserats är till största delen litteratur specifikt om häckar, litteratur om trädgård i kalla klimat, litteratur om lignoser samt litteratur som behandlar trädgård i allmänhet. Första delen av arbetet består främst av en sammanställning av information som är lättillgänglig för gemene man. Mer djupgående information om företeelsen häck, de olika typerna av häck och om klimatet har inte undersökts på grund av att jag ansett det som en inledande del till växtmaterialet vilket är uppsatsens egentliga syfte.

Tabeller

En tabell har skapats, se bilaga 1, där alla lignoser som hittades i litteraturen, och som ska klara zon V eller högre, sattes in. I tabellen har zonangivelserna från respektive litteratur eller källa angivits samt om det preciserats, att växten är lämplig till klippt (K) eller friväxande (F) häck. Om det i litteraturen inte nämnts om växtslaget är lämpligt till häck så har enbart växtzon angetts i tabellen. *ej* i tabellen står för att växtzonen inte är preciserad men växten finns ändå omnämnd. Detta gäller särskilt den litteratur som specifikt handlar om häckar eller om trädgård i kalla klimat. Zonangivelse inom parentes innebär att det i litteraturen är skrivit antingen att växten kan klara ytterligare en zon i skyddat läge, att växten klarar exempelvis zon VI-VII eller att det helt enkelt i litteraturen står en växtzon tillsammans med en växtzon inom parentes. *h* står för att växten är omnämnd som bra häckmaterial men det är inte preciserat till vilken typ av häck.

I tabellen har rosor, ris och barrväxter samt buskar som blir under en meter hög uteslutits. Även blödande trädslag har uteslutits. Sorter med hängande grenar har inte heller tagits med i tabellen då man, så vitt jag vet, inte kan bygga upp en häck av hängande grenar.

Ytterligare en tabell skapades, se bilaga 2, där sortiment från Enaforsholm och Öjebyn har infogats liksom sortiment från Rydlinge, Nordplant, E-planta och Stångby plantskola. I plantskolekatalogerna har jag delvis undersökt vilka arter och sorter som finns i utbudet, delvis vilken zonangivelse de olika plantskolorna anger och slutligen i vilken kvalitet plantorna säljs. *h* står för häck-planta, *b* står för busk-planta och solitär-planta, *t* står för träd-planta, som regel förekommer samma växtmaterial i många olika kvaliteter. Systemet i tabellen förenklar och ger en översikt över utbudet i handeln. Siffrorna antyder vilken hårdighet växterna anses ha enligt plantskolorna.

Häckar för Norrland

Det förekommer växter vars härdighet har varit svårdefinierade på grund av att de olika källorna har angett mycket varierande zonangivelser. Ett exempel på detta är *Sorbus commixta* 'Carmencita', carmencitarönn, där zonerna varierar mellan III och VI. I detta fall är det de källor som riktar sig till norrländsk trädgårdsodling som har angett den högre zonen. Då jag förmodar att de har angett den högre zonen av erfarenhet, och eventuella provodlingar, finns *Sorbus commixta* 'Carmencita' kvar i tabellen.

Syftet med tabellerna är att få en översikt om vilka växter som lämpar sig till trädgårdar i växtzon V-VIII och vad som lämpar sig särskilt som häckväxter. Den andra tabellen har skapats för att överblicka vad som finns ute på marknaden. Sortimentet från Enaforsholm och Öjebyn är med för att se ytterligare möjligheter i växtmaterialet samt för att jag anser att det styrker översikten att se vad som faktiskt finns odlat och levande på en plats i zon V jämte zon VIII.

Presentation av växtmaterial

Tabellerna ger en överblick av de viktigaste släktena för användning som häck i norr.

Vidare, under rubriken: *Presentation av häcktyper, faktorer som spelar in samt möjligt växtmaterial*, har de släkten som förekommit mest frekvent i litteraturen framhävts för att tydliggöra vilken art inom släktet som lämpar sig bäst som häckmaterial och vilka egenskaper den har. För att göra ett urval av arter att presentera har jag sett i min första tabell (bilaga 1) och där valt ut en art, eller i vissa fall sort, per släkte som står som lämplig som häckväxt. Många släkten har flera arter som är lämpliga till häckväxter. Då har jag valt ut den art som är nämnd som passande i flest källor.

Följande har härdighet angetts efter den zon som förekommit mest. Om det råder stor variation har de källor som använt sig av provodlingar (Rydlinge plantskola, E-planta och Nordplant) vägt tyngst samt om växten förekommer antingen på Öjebyns försöksstation eller på Enaforsholms fjällträdgård. Dessutom har här förklarats om arten i någon litteratur eller annan källa nämns som passande till häck och eventuellt till vilken typ av häck: klippt eller friväxande. Om det förekommit någon kommentar om artens möjligheter till kraftig beskärning eller klippning berörs även det. Vidare har speciella egenskaper tagits upp, egenskaper som ger växten extra odlingsvärde. Det har också klargjorts om arten förekommer i handeln och till vilken kvalitet den eventuellt kan införskaffas. Slutligen har det, när olika synonyma benämningar kan förekomma, redovisats vilka synonymer arten har enligt SKUD, Svensk Kulturväxtdatabas.

Växternas namngivning

Alla botaniska namn är uppdaterade enligt Svensk Kulturväxtdatabas, SKUD. Om svenskt trivialnamn förekommit följer även det SKUD. I tabellerna finns växter vars botaniska namn inte återfinns i SKUD. De namnen är markerade med en * för att visa att jag har sökt men ej funnit namnet.

Det har inträffat tillfällen då det vetenskapliga namnet inte stämmer med det svenska, i förhållande till SKUD, vid dessa tillfällen har jag konsekvent använt det vetenskapliga namnet.

I äldre böcker kan vetenskapliga namn vara utdaterade, då de ändras i och med nya upptäckter. Jag har då använt det nu korrekta vetenskapliga namnet enligt SKUD.

Presentation av häcktyper, faktorer som spelar in samt möjligt växtmaterial

Häckar

Eftersom häcken tillhör trädgårdens stomme krävs det att den är växtkraftig, fin och funktionell i väldigt många år. Därför är det mycket viktigt att växtmaterialet som väljs är väl anpassat till klimatet på platsen. Fördelaktigt är att välja ett växtmaterial som klarar av ytterligare en växtzon än den som råder. Detta för att det under en lång tidsrymd finns stor risk för att det förr eller senare, för växterna, infaller ett dåligt år. Ett sådant år underlättar det om trädgårdens stomme står kvar opåverkad. (Sandström 2009)

Samtidigt som man, till stammen i den norrländska trädgården, i första hand måste ta hänsyn till växtens härdighet måste man även komma ihåg andra faktorer som är viktiga för att växterna ska trivas. Vind, ljus, luft, vatten och näring spelar också en central roll (Carlsson & Lundberg 1978). Det är mycket viktigt att välja häckmaterial som är lämpligt till den jord som finns på platsen, tillgången på vatten och till det läge där häcken ska stå (Berglund m.fl. 1996).

En bra sak med häckar är att de inte kräver bygglov för att anläggas. Det är dock tvunget att tas i beaktning att hela häcken ska få plats innanför tomtgränsen. En lövfällande häck ändrar också skepnad efter årstiderna. Det ger trädgården ytterligare liv (Widlundh 2009).

I grova drag finns det två typer av häckar: klippt häck och friväxande häck (Carlsson & Lundberg 1978; Samuelsson & Schenkmanis 2004). Vilken typ man väljer till trädgården beror på omgivningen, tålamodet och inte minst smaken (Kvant & Palmgren 2003). En klippt häck ger en stram inramning till trädgården, den är en fin kontrast till de mer organiska formerna hos träd, buskage och rabatter (Carlsson och Lundberg 1978). En friväxande häck ger däremot gärna en mjuk och graciös kontur, de blommar och sätter frukt vilket sällan är fallet hos en klippt häck då blombara grenar klipps bort vid beskärning (Carlsson & Lundberg 1978). Klippta häckar tar mindre plats, än friväxande, därför kan det vara det bästa alternativet i den lilla trädgården (Raybo & Løvmo 2004). Friväxande häckar är mer lämpade till stora naturtomter (Samuelsson & Schenkmanis 2004). Klippta häckar är mer stabila än friväxande häckar. Därför är den lämplig till inhägnad, speciellt mot gatan. (Samuelsson & Schenkmanis 2004)

Att välja klippt eller friväxande

Innan valet av växtslag till häck avgörs är det bra att bestämma sig för vilken typ av häck det ska vara. Klippt eller friväxande? För att bestämma detta bör flera faktorer beaktas:

- Hur stor plats finns till häcken? Friväxande tar mycket mer plats än klippt häck (Carlsson & Lundberg 1978).
- Vilken typ av trädgård ska häcken placeras i? Friväxande häck passar bäst i naturträdgården eller den romantiska sommartäppan. Klippt häck passar i den mindre trädgården (Hansson & Hansson m.fl. 2005).
- Växtbetingelser? Hur är klimatet, jorden, fuktigheten och ljuset? Det är viktigt att välja ett växtmaterial som trivs att växa på platsen annars kommer inte häcken att bli så fin och frodig som man vill (Berglund m.fl. 1996). Många häckväxter kan användas som både klippt och friväxande häck (se bilaga 1).
- Tycke och smak? Det är fint med en friväxande häck översållad med doftande blommor medan en klippt häck är mer som en arkitektonisk ram, som ramen runt en tavla, sedan kan rabatterna färglägga tavlan (Kvant & Palmgren 2003).

Klippt häck

I princip alla lövfällande lignoser som tål beskärning kan även formas till häck, vissa växter blir dock tätare och finare än andra (Hansson & Hansson m.fl. 2005). Det idealiska växtmaterialet för en klippt häck skjuter lätt nya skott, från gammal ved, vid kraftig beskärning (Carlsson & Lundberg 1978).

Ett snabbväxande häckmaterial tar bara några år på sig tills den nått rätt höjd och fungerar som häck. Den behöver i gengäld trimmas ofta för att behålla sin form. Ett långsamt växande material tar däremot lång tid på sig innan häcken har vuxit sig till rätt höjd men behöver sedan beskäras förhållandevis sällan då nya skott inte skjuter upp så fort. (Kvant och Palmgren 2003)

Det är viktigt att häcken är bredare nertill än upptill. Ju smalare den är upptill desto säkrare är det att den får det ljus den behöver för att hålla sig grön och frisk samt att den inte påverkas lika hårt av snötäcket. (Samuelsson & Schenkmanis 2004)

Klippta häckar kräver underhåll i form av klippning, föryngring och ogrärensning (Carlsson & Lundberg 1978).

Friväxande häck

Växtmaterial till en friväxande häck bör gärna ha en graciös form med de nedersta grenarna nära marken. (Carlsson & Lundberg 1978). Den ska få utveckla sin naturliga form och storlek, eventuellt blomma och bära frukt samt bör ha egenskaper som passar för den plats där den ska stå (Raybo & Løvmo 2004).

En lång friväxande häck kan även bestå av blandat växtmaterial. Då får man blomning under en längre period och en blandning av färg, doft och struktur. Är en blandad häck för kort ser den lätt plottrig ut (Widlundh 2009). Enhetligt blommande häckar passar bättre till ett kortare avsnitt (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007).

En matnyttig, friväxande häck kan skapas av exempelvis svarta eller röda vinbär, krusbär eller hallon. Ytan utnyttjas väl då en sådan häck ger mervärde i form av goda bär till köket (Raybo & Løvmo 2004).

Friväxande häckar kräver underhåll i form av ogrärensning, gallring och förnygring (Carlsson & Lundberg 1978).

Buskars förgrening

Beroende på hur buskar förgrenar sig får de olika utseende och karaktär. Förgreningen påverkar också hur man bäst underhållningsbeskär buskar och friväxande häckar (Vollbrecht m.fl. 2006).

Corylus, hassel, är ett exempel på buskar som förgrenar sig vid markytan, det kallas för bastion förgrening. Vid underhållsbeskärning tas gamla skott bort vid basen. En annan form av förgrening är mesoton förgrening, det innebär att busken förgrenar sig en bit upp på skottet. *Sambucus*, fläder, är ett exempel på en sådan buske. Sådana buskar kan även beskäras vid förgreningen uppe på skottet (Vollbrecht m.fl. 2006). Precis som fläder blir ofta buskar med mesoton förgrening relativt breda i sin omfattning. Akroton förgrening förekommer hos *Amelanchier*, häggmispel. Det innebär att busken inte förgrenar sig bastiont eller mesotont så länge växten inte blir skadad eller beskuren (Olsson 2006).

Det finns även buskar som har både bastion och mesoton förgrening, *Cornus alba*, rysk kornell, är ett exempel på detta (Olsson 2006).

Alla typer av förgrening kan passa till både klippt och friväxande häck. Den friväxande häckens naturliga utseende påverkas till stor grad av hur busken förgrenas (Vollbrecht m.fl. 2006). Det viktiga för växtmaterial till klippt häck är att busken eller trädet, vid beskärning, har lätt för att skjuta nya skott (Carlsson & Lundberg 1978).

Växtval

Ska häcken placeras där det på grund av ståndorten är svårt att finna passande växtmaterial kan det vara bra att titta på den vilda växtligheten på plats. Den har anpassat sig för platsen och tål klimatet (Raybo & Løvmo 2004). Ett annat alternativ är att gå runt i grannskapet och undersöka andras häckar, hur de ser ut och av vilket växtmaterial de är (Sandström 2009).

Yttre faktorer

Klimatet

Sverige är, enligt Svensk Trädgårds Zonkarta, indelat i 8 växtzoner samt en fjällzon. Zon I råder i de varmaste delarna. Zon VIII, och fjällzonen, finns i de kallaste delarna av landet (RST 2010). Zonkartan är en riktlinje som kan användas som ett hjälpmedel men man behöver inte lita blint på den (Sandström 2009). I praktiken varierar klimatet inom varje växtzon och det går, med hjälp av enkla medel, att förbättra klimatet i trädgården både en och två zoner (Carlsson & Lundberg 1978).

Klimatet följer både latituden, närheten till vatten och höjd över havet. Variationer i klimatet kan vara stora på en förhållandevis liten yta, som exempelvis i en trädgård. På skyddade platser kan man många gånger plantera växter som egentligen inte skulle klara av klimatet på platsen. Dränering, jordförbättring och läplantering kan förbättra villkoren avsevärt (Carlsson & Lundberg 1978). Om det i trädgården å andra sidan är lerig och tung jord, vindutsatt, dålig dränering eller att kallluft gärna samlas och ligger kvar har villkoren troligtvis blivit till det sämre istället. Det vill säga en eller två växtzoner högre än det som anges för platsen (Bengtsson 2004).

Snön

Den skyddande snön kan vara bra för växternas övervintring. Snön isolerar så att växten inte utsätts för de mest extrema temperaturerna. Så länge snön är kall utgör oftast inte snön något problem alls för växterna. När det däremot töar och snön blir tung och klibbar sig fast vid grenar kan de dock brytas sönder och växten får skador. För att undvika den värsta belastningen kan man passa på att skaka av snön från växterna innan den hinner göra skada (Carlsson & Lundberg 1978). Att snötyngden kan utgöra ett problem för häcken bör man tänka extra mycket på om man vill anlägga en häck vid en väg som plogas. Då tillkommer ytterligare snö och det kan bli rejält tungt. Vissa växter klarar av en sådan tyngd bättre än andra. *Spiraea japonica* 'Little Princess', praktspirea klarar exempelvis av snöns tyngd bättre än dess släkting *Spiraea x cinerea* 'Grefsheim', norskspirea (Sandström 2009). *Crataegus coccinea*, skafthagtorn är ett annat exempel på buske som klarar snötyngd bra på grund av sina kraftiga, spetsiga grenar (Gustavsson 2003). Tyvärr är det svårt att finna information om växternas tålighet mot snötryck därför har jag inte kunnat redovisa hur väl de utvalda växterna tål just snötryck.

Proveniens och frökälla

Vedartade växter har svårare än örtartade att anpassa sig om de flyttats långa sträckor i nord-sydlig riktning (Sandström 2009). När en population av samma art härstammar från ett begränsat och noga angivet område kallas det proveniens. Växten har under en lång tid utvecklats på denna plats med det klimat som råder, den har därför anpassat sig för just detta klimat. Då Sverige har så stora skillnader i klimat kan det vara avgörande för en individs överlevnad att man, vid trädgårdsodling, vet om dess proveniens (Vollbrecht 2000).

Frökälla anger att fröet till en växt har insamlats på en speciell plats. En frökälla kan vara ett naturligt bestånd eller planterad i fröplantage. Frökälla förkortas FK med ett namn efter, ofta ortnamnet där frökällan finns (E-planta 2010). Proveniens och frökälla kan användas som synonymer (Stångby plantskola 2009).

Det mesta av det plantmaterial som säljs på handelsträdgårdar i norra Sverige produceras i södra Sverige eller Mellaneuropa. Därför är även utbudet i norra Sverige ofta ett sydsvenskt och mellaneuropeiskt utbud (Öberg 2007). E-planta är ett system i Sverige som jobbar för att ta fram växter för nordiska betingelser. E-planta har lång erfarenhet och provodlingar som bakgrund då man bestämmer växtzon². På de flesta E-plantor står frökälla utmärkt och man kan därmed vara säker på varifrån växten kommer. E-certifikat på en planta garanterar rätt ursprung (E-planta 2010).

² Holm, Gunnel. personlig kommunikation 2010-02-04

Växtmaterial

Det är lätt att förledas att tro att alla växter trivs och utvecklas bättre i södra än i norra Sverige, men det finns även växtmaterial som är bättre lämpade till att odlas i Norrland. Exempel på sådana växter är: *Prunus maackii*, näverhägg, och vissa arter av *Lonicera*, try. (Sandström 2009)

Det visar sig fort i tabellerna som gjorts att somliga släkten är mer frekvent representerade som härdiga Norrlandsväxter (se bilaga 1). Nedan följer en genomgång av förekommande släkten jämte en undersökning av dess möjlighet som häckväxter samt tillgång på marknaden.

Att välja häck kräver noga övervägning så att det blir rätt. Tanken är att häcken ska stå länge och den är inte lätt att byta ut om det visar sig att man valt fel växtmaterial (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007).

Amelanchier, häggmispel

Amelanchier spicata, häggmispel, är härdig minst till zon VI. Den finns både på Enaforsholm och i Öjebyns sortiment så det är möjligt att den även kan klara av att växa i zon VIII. *Amelanchier spicata*, häggmispel, kan användas både som klippt och friväxande häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004; Carlsson & Lundberg 1978; Gustavsson 2003). Som klippt kan den hållas mycket smal (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007), men även som friväxande blir den förhållandevis smal på grund av sitt mycket upprätta växtsätt (Palmstierna & Johansson 2006). Den skjuter dock rotskott som måste hållas efter (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). *Amelanchier spicata*, häggmispel, finns även som E-planta med FK FALUN E (E-planta 2010). E-plantan är lika härdig och båda återfinns i handeln som häck- och buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Nordplant 2009; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009). På svenska kan häggmispeln även kallas: blåhägg och bärmispel (SKUD 2010).

Alla *Amelanchier* är mycket tacksamma, de klarar av både torra och fuktiga lägen, i både mager och näringsrik jord (Bengtsson 2004). Det finns fler arter som är lämpliga till både klippt och friväxande häck (se bilaga 1).

Aronia, aronia

Aronia melanocarpa, svartaronia, är härdig till zon V. Den lämpar sig till klippt eller friväxande häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004). Svartaronia är anspråkslös och tål även fuktiga, kompakta jordar (Palmstierna & Johansson 2006). *Aronia melanocarpa* 'Hugin' E, svartaronia, är en E-planta som produceras och säljs både som häck- och buskplanta (E-planta 2010; Stångby plantskola 2009) men är möjligen mindre härdig än arten (E-planta 2010). Även den rena arten går att finna som buskplanta (Nordplant 2009). Synonymer: *Aronia mitschurinii*, *Photinia melanocarpa*, *Pyrus melanocarpa* och *Sorbus melanocarpa* (SKUD 2010).

Berberis, berberis

Berberis thunbergii, häckberberis, är möjligen härdig till zon IV-VI. Busken passar bra till både klippt och friväxande häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004; Lorentzon m.fl. 2008). Som klippt häck blir den mycket tät och taggig (Widlundh 2009). Flera sorter finns med andra färger på bladen: *Berberis thunbergii* (Rödblådiga Gruppen) 'Atropurpurea', röd häckberberis, har röda blad och *Berberis thunbergii* 'Aurea', gul häckberberis, har gula blad. Dock är härdigheten som regel sämre hos de färgade sorterna (Palmstierna & Johansson 2006). Fler sorter förekommer med olika bladfärg (Stångby plantskola 2009). Det vanligaste i handeln är att *Berberis thunbergii*, häckberberis, finns som buskplantor (Rydlinge plantskola 2010; Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009). Den rena arten samt *Berberis thunbergii* (Rödblådiga Gruppen) 'Atropurpurea', röd häckberberis, kan även fås som häckplanta (Stångby plantskola 2009).

Caragana, karagan

Caragana arborescens, häckkaragan, är härdig till zon VII, kanske till och med i zon VIII. Den växer både på Enaförsholm och i Öjebyn. Häckkaragan "... torde vara oöverträffad som häckväxt i Norrlands inland..." (Gustavsson 2003). Den är lämplig att använda som klippt häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004; Raybo & Løvmo 2004; Carlsson & Lundberg 1978; Gustavsson 2003; Palmstierna & Johansson 2006; Lorentzon m.fl. 2008; Widlundh 2009; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Häckkaragan är en mycket tålig buske som klarar av både torra och magra jordar (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007) och den blir bäst i Norrland (Lorentzon m.fl. 2008). Sorten 'Lorbergii', fjäderkaragan, har djupt flikiga blad och ger ett annat intryck (Palmstierna & Johansson 2006). I handeln förekommer arten som häck-, busk- eller trädplanta (Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009). Sorten förekommer som busk- och trädplanta (Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009). Synonym: *Robinia caragana*, på svenska kallas den även för: sibiriskt ärträd, sibirisk ärtbuske och ärträd (SKUD 2010).

Cornus, kornell

Cornus alba, rysk kornell är härdig upp till zon V-VII beroende på sort. De är mycket vackra som friväxande häckar (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007) och bryter lätt nya skott från gammal ved (Gustavsson 2003). *Cornus alba* 'Sibirica', korallkornell, har lysande röda grenar och är fin även vintertid (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Det är den sort som förekommit flest gånger som god häckväxt (se bilaga 1) och den förekommer även i Öjebyns sortiment. Andra sorter går också utmärkt att använda sig av (Palmstierna & Johansson 2006). Sorterna har olika färger på gren- och bladverk (Palmstierna & Johansson 2006). 'Elegantissima' & IVORY HALO är båda vitbrokiga (Rydlinge plantskola AB 2010), 'Aurea' är gulbladig (Rydlinge plantskola AB 2010) och 'Gouchaultii' är gulbrokig (Palmstierna & Johansson 2006) för att nämna några goda sorter. Flera sorter förekommer i handeln, de flesta som buskplanta och några även som häckplanta (se bilaga 2). Synonymer: *Cornus tatarica*, *Swida alba* & *Thelycrania alba*.

I försöksodlingar i Kanada, under åren 1985-1988, odlades bland annat *Cornus alba* 'Sibirica', korallkornell. Den hade inte påverkats av vinterförhållandena på någon av platserna den odlades på. Den kallaste platsen ligger i Nordamerikas zon 2a (Richer-Leclerc m.fl. 1994) med en vinter-minimitemperatur på -50 F - -45 F (USDA 2010), vilket motsvarar ca -46 C - -43 C.

Cotoneaster, oxbär

Cotoneaster lucidus, häckoxbär, är härdig till zon VII. Den finns odlad i Öjebyns forskningsstation, och är ett lämpligt val både till klippt och friväxande häck (Carlsson & Lundberg 1978; Palmstierna & Johansson 2006; Lorentzon m.fl. 2008; Widlundh 2009). Det är en tålig buske med låga krav på sin växtplats och den tolererar kraftig beskärning (Widlundh 2009). I handeln förekommer *Cotoneaster lucidus*, häckoxbär, både som häck- och buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Stångby plantskola 2009). Synonym: *Cotoneaster acutifolius* (SKUD 2010).

Crataegus, hagtorn

Crataegus intricata, scharlakanshagtorn, är härdig till zon VII. Den förekommer både på Enaforsholms fjällträdgård och i Öjebyns forskningsstation. Scharlakanshagtorn tål kraftig beskärning (Widlundh 2009) och lämpar sig både till klippt- och friväxande häck (Lorentzon m.fl. 2008). Som klippt häck blir den mycket tät och taggig vilket gör den ogenomtränglig. Som friväxande blir den fint rundad (Lorentzon m.fl. 2008). Den klarar av att stå i mager jord (Berglund m.fl. 1996). Tyvärr är *Crataegus intricata*, scharlakanshagtorn, mottaglig för päronpest och bör därför inte användas (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). I handeln förekommer istället *Crataegus flabellata* var. *Grayana*, häckhagtorn, (Nordplant 2009; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009). Häckhagtorn finns även som E-planta med FK UPPSALA (E-planta 2010). Både E-plantan och sorten förekommer som häck- och buskplanta, E-plantan även som trädplanta (Nordplant 2009; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009).

Synonym till *Crataegus intricata*, scharlakanshagtorn: *Crataegus coccinea*. På svenska kallas den även amerikanskt hagtorn. Synonymer till *Crataegus flabellata* var. *Grayana*, häckhagtorn: *Crataegus coccinea*, *Crataegus flabellata* och *Crataegus grayana* (SKUD 2010).

Fler *Crataegus*, hagtorn, är lämpliga som klippt häck, se bilaga 1.

Forsythia, forsythia

Forsythia 'Northern Gold', är den härdigaste forsythian (Hansson & Hansson m.fl. 2005) och klarar sig upp till zon V, kanske till och med zon VI. Det är en spännande häckväxt då den blommar rikligt, med gula blommor på bar kvist, även som klippt (Berglund m.fl. 1996). *Forsythia 'Northern Gold'*, förekommer i handeln som busk- men inte som häckplanta (Rydlinge plantskola AB 2010, Nordplant 2009, Stångby plantskola 2009).

I Finland gjordes odlingsförsök under åren 1989-93 med bland annat *Forsythia 'Northern Gold'*, där man planterade ut flera kloner i olika delar av Finland. *Forsythia 'Northern Gold'*, planterades på fyra ställen, två i motsvarande zon VI och två i motsvarande zon IV (zoner enligt Hageselskapets sortsliste 2005). De i zon IV utvecklades bra, hade stort dekorativt värde och klarade vintrarna utan större frostsador. I zon VI överlevde inte alla plantor och de som överlevde var inte speciellt fina (Johanoja m.fl. 1998).

Lonicera, try

Lonicera caerulea, blåtry, är härdig till zon VIII och finns i Öjebyns sortiment. Den kan användas både som klippt eller friväxande häck, busken skjuter villigt nya skott från gammal ved och tål kraftig beskärning (Gustavsson 2003). Blåtry tål saltstänk (Palmstierna & Johansson 2006), djup skugga och förgrenar sig bra ända från marken (E-planta 2010). Den finns som E-planta med FK FALUN E (E-planta 2010). *Lonicera caerulea*, blåtry, finns att köpa både som häck- och buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009).

I en studie i North Dakota och Manitoba har flera arter ur släktet *Lonicera* evaluerats utifrån härdighet, användbarhet och resistens mot bladlus. *Lonicera caerulea*, blåtry, verkade vara resistent mot bladlus och härdig i amerikanska zoner 2-5 (Herman & Davidson 1997). Zonerna i Nordamerika följer inte samma system som i Sverige. Delvis är den omvänd så att ju lägre nummer desto kallare klimat. Zon 2 har en vinter-minimitemperatur på -50° F - -40° F (USDA 2010), vilket motsvarar ca -46° C - -40° C.

Malus, apfel

Malus toringo var. *Sargentii*, bukettapel, är härdig till zon V. Den är lämplig som friväxande häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004; Lorentzon m.fl. 2008; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007) men kan även klippas, dock ej till någon riktigt smal och stram häck (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Bukettapel gynnar fågellivet då den bjuder på både föda och skydd (Bengtsson 2004). Den finns som E-planta med FK ESKILSTUNA E. E-plantan är lika härdig men mer homogen och därmed mycket användbar i häckar (E-planta 2010). Arten kan köpas som buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Nordplant 2009). E-plantan kan även köpas som häckplanta (E-planta 2010; Stångby plantskola 2009). *Malus toringo* var. *Sargentii*, bukettapel, förekommer även under namnet *Malus sargentii*, på svenska kan den även kallas för sargentapel (SKUD 2010).

Potentilla, tok

Potentilla fruticosa, tok, är härdig till zon V, VI, VII eller VIII beroende på sort. Sorter av tok förekommer både på Enaförsholm och i Öjebyn (se bilaga 2). Den är lämplig både som klippt och friväxande häck (Raybo & Løvmo 2004; Palmstierna & Johansson 2006; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Busken tål hård beskärning (Stångby plantskola 2009) och bör beskäras för att inte se risig ut (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007) men mister då en del av sin praktfulla blomning (Palmstierna & Johansson 2006). *Potentilla fruticosa*, tok, är mycket tålig gällande torka och sol. Flera sorter finns med olika höjd, härdighet och blommfärg. Sorterna 'Fridhem' E och 'Goldfinger' E är båda E-plantor (E-planta 2010) de och andra sorter förekommer i handeln både som häck- och buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Nordplant 2009; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009). Synonymer: *Dasiphora fruticosa* och *Potentilla × friedrichsenii*, på svenska kallas den även för ölandstok (SKUD 2010).

Ribes, måbär

Ribes alpinum, måbär, är härdig minst upp till zon VI kanske ända upp till zon VIII. Den växer på Enaförsholm i zon VIII. Det är ett av de bästa växtslagen till klippt häck och den kan dessutom formklippas (Widlundh 2009; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007; Berglund m.fl. 1996). Måbär tål kraftig beskärning, kan stå i både skugga och sol samt har låga krav på jorden (Widlundh 2009; Berglund m.fl. 1996; Gustavsson 2003). Sorten 'Schmidt' är den vanligast förekommande sorten, det är en hanklon som inte sätter bär (Palmstierna & Johansson 2006), den är lika härdig som arten och förekommer oftare i handeln. Sorten kan köpas som häck- eller buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009).

Salix, pil, sälg & vide

Salix purpurea 'Nana', litet rödvide, är härdig till zon V. Busken artar sig finast som friväxande men tål klippning om det behövs (Lorentzon m.fl. 2008). Busken är skotttät viket ger en fyllig häck (Samuelsson & Schenkmanis 2004). Unga skott är rödfärgade och skapar vintervärde. Bladen är gröna på ovansidan och silvriga under vilket gör häcken levande, speciellt i blåst (Samuelsson & Schenkmanis 2004). I handeln förekommer *Salix purpurea* 'Nana', litet rödvide, som både häck- och buskplanta (Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009). Synonym: *Salix purpurea* 'Gracilis', på svenska kan den även kallas: dvärgpurpurvide (SKUD 2010).

Salix, pil, sälg & vide är ett stort och tacksamt släkte med mycket variation. Samtliga buskar och träd ur *Salix*-släktet tål nedskärning till marken (Vollbrecht m.fl. 2006) Det finns många härdiga arter som kan vara intressanta i norr (se bilaga 1).

Sorbus, rönn & oxel

Sorbus intermedia, oxel, kan odlas upp till zon V och förekommer i Öjebyns forskningsstation. Nilsson (2007) skriver att oxlarna på hans gård, i zon VI, fick sämre utvecklat bladverk samt en del frostsador i grenspetsarna efter en ovanligt kall december i slutet av 70-talet. *Sorbus intermedia*, oxel, är mest användbar som klippt häck, men kan också brukas som stor friväxande där det finns plats (Samuelsson & Schenkmanis 2004). Den tål vind och är en av de mest salttåliga häckväxterna (Widlundh 2009; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Oxel växer långsamt men det är viktigt att den klipps ofta för att den ska bli en tät och fin häck (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). *Sorbus intermedia*, oxel, finns även som E-planta och den förekommer i handeln både som häck-, busk- och trädplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Nordplant 2009; E-planta 2010; Stångby plantskola 2009). Synonymer: *Crataegus aria* var. *suecica*, *Pyrus intermedia*, *Pyrus suecica*, *Sorbus scandica* & *Sorbus suecica*, den kan även kallas för svensk oxel (SKUD 2010).

Sorbus aucuparia, rönn, är ännu härdigare, till zon VIII, och kan vara spännande att prova i kallare zoner (se bilaga 1).

Spiraea, spirea

Spiraea x vanhouttei, bukettspirea, är härdig upp till zon V. Den kan användas både som friväxande och klippt häck då den blommar även om den klipps (Widlundh 2009 s. 130; Berglund m.fl. 1996). Bukettspirea tål kraftig beskärning (Vollbrecht m.fl. 2006). I handeln förekommer den både som häck- och buskplanta (Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009).

Fler *Spiraea*, spireor, passar utmärkt som friväxande häck (se bilaga 1).

Symphoricarpos, snöbär

Symphoricarpos albus ssp. *laevigatus*, snöbär, härdig till zon VI. Den är lämplig som friväxande häck där det är svårt att få annat att växa (Samuelsson & Schenkmanis 2004; Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). Den finns odlad i Öjebyns forskningsstation. Snöbär kan även användas som klippt häck (Palmstierna & Johansson 2006; Widlundh 2009). Om hösten får den massor av vackra snövita bär i klasar (Samuelsson & Schenkmanis 2004). *Symphoricarpos albus* ssp. *laevigatus*, snöbär, kan fås som häck- eller buskplanta (Rydlinge plantskola AB 2010; Stångby plantskola 2009). Den finns även som E-planta med FK ULTUNA E, också den kan köpas som häck- eller buskplanta (E-planta 2010) Synonymer: *Symphoricarpos albus* var. *laevigatus*, *Symphoricarpos racemosus* & *Symphoricarpos rivularis* (SKUD 2010).

Syringa, syren

Syringa josikaea, ungersk syren, är en mycket härdig syren och kan odlas upp till zon VI eller VII. Den passar bra som klippt- eller friväxande häck och det finns flera spännande sorter med olika blomfärg, samtliga med fantastisk doft, varav alla är lika härdiga (se bilaga 1). Sorter förekommer både i Enaforsholms fjällträdgård och i Öjebyns forskningsstation. Som klippt kan blomningen utebli eller endast förekomma mycket sparsamt (Widlundh 2009). I handeln förekommer arten och flera av sorterna både som häckplantor och buskplantor (Rydlinge plantskola AB 2010, Nordplant 2009, E-planta 2010, Stångby plantskola 2009). *Syringa josikaea* 'Oden' E, är en E-planta som har friskt bladverk och violetta blommor (E-planta 2010). På svenska kan namnet josikas syren förekomma (SKUD 2010).

Flera *Syringa*, syrener, är intressanta både som klippta och friväxande häckar. Se bilaga 1 för fler arter och sorter.

Tilia, lind

Tilia cordata, skogslind, är härdig till zon V. Den är vacker som klippt häck med sina hjärtformade blad. (Widlundh 2009). Skogslind svarar bra på beskärning och kan hållas rejält tuktad (Vollbrecht m.fl. 2006). Beskärning av en lindhäck får däremot inte utsättas. Om så sker växer linden till och blir ett träd (Kvant & Palmstierna m.fl. 2007). *Tilia cordata*, skogslind, förekommer i plantskolor både som häck- busk- och trädplanta. Synonymer som kan förekomma är: *Tilia officinarum*, *Tilia parvifolia* och *Tilia ulmifolia*, på svenska kallas den oftast enbart för lind (SKUD 2010).

Viburnum, olvon

Viburnum opulus, skogsolvon, går bra att odla till zon VI. Både arten och sorten 'Strömsund' förekommer i Öjebyns forskningsstation. Busken kan med fördel nyttjas som friväxande häck och den trivs i både skugga och sol. Bladen är flikiga och den har både fin blomning, fina bär och härliga höstfärger (Palmstierna & Johansson 2006). Sorten 'Strömsund' E är en E-planta med blomställningar som stora bollar, den påminner starkt om *Viburnum opulus* 'Roseum', snöbollsbuske, och kallas även den ofta för snöbollsbuske. Den är dock hårdigare än 'Roseum' och kan odlas till zon VI (Palmstierna & Johansson 2006). Både arten och sorten förekommer i handeln, arten även som E-planta: *Viburnum opulus* E. De fås som regel som buskplanta men den rena arten finns även som häckplanta (Nordplant 2009, E-planta 2010, Stångby plantskola 2009). På svenska kallas busken även för olvon eller olvonbuske (SKUD 2010).

I samma odlingsförsök som *Forsythia* 'Northern Gold' var med i, i Finland under åren 1989-93, fanns även *Viburnum opulus* 'Roseum', snöbollsbuske, med. Man planterade ut flera kloner i olika delar av Finland. *Viburnum opulus* 'Roseum', snöbollsbuske, planterades på fem platser, en i motsvarande zon VII, två i motsvarande zon VI och två i motsvarande zon IV (zoner enligt Hageselskapets sortsliste 2005). Den bästa klonen som planterades klarade alla platser bra, dock fick den lite frostsador längst norrut, i zon VII. Den klonen döptes om till *Viburnum opulus* 'Pohjan Neito' (Johanoja m.fl. 1998). *Viburnum opulus* 'Pohjan Neito' går att finna i handeln som buskplanta med angiven hårdighet till zon VI (Rydlinge plantskola AB 2010).

Bärbuskar

Bärbuskar kan med fördel användas som häckar (Raybo & Løvmo 2004), med nyttoeffekten slår man två flugor i en smäll (Berglund m.fl. 1996). *Ribes*, vinbär eller krusbär är lämpliga bärbuskar till friväxande häck (Vollbrecht m.fl. 2006). Det finns många sorter i handeln och hårdigheten varierar mellan zon IV och VI (Stångby plantskola 2009). E-planta har tre stycken *Ribes nigrum*, svarta vinbär i sortimentet: 'Polar' E, 'Storklass' E och 'Öjebyn' E. De är alla härdiga till zon VI (E-planta 2010). Både *Ribes rubrum*, röda vinbär, och *Ribes uva-crispa*, krusbär, finns också sorter som klarar sig till zon VI. I handeln säljs vinbär och krusbär som buskplanta, de förekommer även som miniträd på stam (Nordplant 2009; Stångby plantskola 2009).

Resultat

Växtval för klippta häckar

- Amelanchier spicata*, häggmispel, zon VI (VIII)
- Aronia melanocarpa*, svartaronia, zon V
- Berberis thunbergii*, häckberberis, zon VI
- Caragana arborescens*, häckkaragan, zon VII
- Cotoneaster lucidus*, häckoxbär, zon VII
- Crataegus intricata*, scharlakanshagtorn, zon VII
- Forsythia 'Northern Gold'*, forsythia, zon V (VI)
- Lonicera caerulea*, blåtry, zon VIII
- Potentilla fruticosa*, tok, zon V-VIII
- Ribes alpinum*, måbär, zon VI (VIII)
- Sorbus intermedia*, oxel, zon V
- Spiraea x vanhouttei*, bukettspirea, zon V
- Syringa josikaea*, ungersk syren, zon VII
- Tilia cordata*, skogslind, zon V

Växtval för friväxande häckar

- Amelanchier spicata*, häggmispel, zon VI (VII)
- Aronia melanocarpa*, svartaronia, zon V
- Berberis thunbergii*, häckberberis, zon VI
- Cornus alba*, rysk kornell, zon V-VII
- Cotoneaster lucidus*, häckoxbär, zon VII
- Crataegus intricata*, scharlakanshagtorn, zon VII
- Lonicera caerulea*, blåtry, zon VIII
- Malus toringo* var. *Sargentii*, bukettapel, zon V
- Potentilla fruticosa*, tok, zon V-VIII
- Salix purpurea 'Nana'*, litet rödvide, zon V
- Spiraea x vanhouttei*, bukettspirea, zon V
- Symphoricarpos albus* ssp. *Laevigatus*, snöbär, zon VI
- Syringa josikaea*, ungersk syren, zon VII
- Viburnum opulus*, skogsolvon, zon VI
- Bärbuskar: *Ribes nigrum*, Svarta- och *Ribes rubrum*, röda vinbär eller *Ribes uva-crispa*, krusbär

Diskussion

Häckar

Vid val av material till häck finns många möjligheter varav alla, enligt mig, har sin tjusning. Det bästa man gör i en sådan situation är att undersöka vilket häckmaterial som passar på platsen och sedan välja någon av dem som har möjlighet att utvecklas bäst. Hur det än är så är en frodig häck av ett plantmaterial som är ganska fint mycket vackrare än en dåligt utvecklad häck av ett ännu finare plantmaterial.

Som jag ser det finns det en nästan oändlig möjlighet till variation av växtmaterial till en friväxande häck. Det som redovisats i resultat är förslag där det uttryckligen i mina källor och i litteraturen framkommit att växten lämpar sig till just friväxande häck. Anser man att ett annat växtslag är vackert, och passar på platsen, så finns det ingen anledning att inte välja det materialet till sin häck så länge materialet klarar den tilltänkta zonen och växtplatsen.

Till en klippt häck måste man ha en lite annan inställning då man hela tiden gör ingrepp på växtens naturliga utveckling. Visst växtmaterial klarar inte av att beskäras så kraftigt som man gör med en häck. En klippt häck blommar som regel inte heller speciellt mycket (Carlsson & Lundberg 1978) därför kan man inte välja material för blomningens skull. Som alltid finns undantag, det vill säga växter som blommar trots kraftig beskärning.

En snabb blick i tabellerna (bilaga 1 & 2) visar att det finns många fler växtslag som passar i kalla klimat än de som är närmare presenterade. Vad som gör att till exempel *Alnus incana*, gråal, inte omnämns i litteraturen som möjlig häckväxt har jag inte kunnat reda ut. Det hade varit spännande att prova *Alnus incana* 'Laciniata', flikbladig gråal, som klippt häck. Med sina flikiga, matta blad tror jag att den hade gjort sig fin som fond till en färgglad perennrabatt med inslag av prydnadsgräs. Gråal är både hårdig och växtstark i många lägen.

Prunus, hägg, körsbär, plommon & mandel, är ett annat intressant släkte där det förekommer flera arter och sorter som passar trädgård i kallt klimat. Dess blomning om våren ger glädje under den tidiga säsongen och dess frukter är ätliga och användbara i olika sammanhang, t.ex. häggbärssaft som är så gott och verkligen smakar sommar. Tyvärr är det så att man måste vara mycket försiktig vid beskärning av buskar och träd ur *Prunus*-släktet på grund av risk för gummiflöde. Därför lämpar sig inte släktet till klippta häckar (Vollbrecht m.fl. 2006).

Häckar för Norrland

Några släkter visar sig vara mycket intressanta gällande hårdighet och mångfald. Både *Lonicera*, try, *Salix*, pil, sälg, vide och *Syringa*, syren, har flera tänkvärda alternativ. *Lonicera*, try, är ett av de släkter där det förekommer arter som blir vackrare i norr än i söder (Sandström 2009). Bara en sådan sak gör mig nyfiken på släktet. Det gör att vi i Norrland kan odla våra egna "exoter". *Salix*, pil, sälg och vide är ett jättestort släkte med lika stor variation (Stångby plantskola 2009). Vissa arter kan påminna om bambu medan andra är alldeles ludna och grå i bladverket och kan med färgen ge en medelhavskänsla. Alla *Salix* tål dessutom kraftig beskärning. Det är bara fantasin som sätter gränserna. *Syringa*, syren, har en fantastisk egenskap i det att de allra flesta doftar underbart. Dofter i trädgården är ett måste för mig. Det vidgar vyerna och berikar upplevelsen av trädgården. Syrener bjuder på variation i bladformer, blomfärger och storlek, det finns en sort för varje plats.

Zonkartan, som står att finna på Riksförbundet Svensk Trädgårds hemsida, är ett bra hjälpmedel att börja med. Det ger en översikt över klimatet i Sverige. Utgår man från den och sedan tänker lite utanför ramarna kan man skapa mycket spännande miljöer. Att man, enligt Sandström (2009), inte ska lita blint på zonkartan känns som en uppmaning till experiment, dock bör kanske experimenteringen inte ligga i växtmaterialet för trädgårdens yttre häckar. Om man däremot skapar väggar av häckar inne i trädgårdens mer skyddade delar kan man försöka sig på något känsligare växtmaterial då de inte blir lika utsatta för väder och vind.

Att snön kan bli för tung och skada häckarna är väl knappast någon nyhet. Det verkar dock som att de flesta buskar och träd klarar av att bli nedtyngda och böjda så länge de har fått invintra helt innan stora mängder snö kommer. Längs med vägar och i skogen, i Norrland, är det inte ovanligt att man ser unga björkar på 4-5 meters höjd som har tyngts ner och bildar under vintern en båge istället för ett upprätt träd. Dessa björkar klarar sig som regel och reser sig upp när våren kommer och saven börjar stiga i stammen. Det verkar också som att många prydnadsbuskar klarar av snöns tyngs så länge det bara handlar om den snön som har fallit på busken. Om det däremot skottas på mer snö blir snötäcket gärna mer kompakt och gör det svårare för växten att stå emot tyngden. Förgreningarnas vinkel verkar också kunna göra skillnad hur lätt grenarna är att bryta av. Spetsiga grenvinklar är ofta starkare och bryts inte av lika lätt som trubbiga grenvinklar.

Det slog mig, någonstans i mitten av arbetet, att det är förvånansvärt få typiska häckväxter som inte går att odla i alla fall i zon V. Det handlar om *Ligustrum vulgare*, liguster, *Buxus*, buxbom, *Acer campestre*, naverlönn, *Fagus sylvatica*, bok, och *Carpinus betulus*, avenbok. Dessa arter är, enligt min erfarenhet, dock de mest frekvent använda häckväxterna i södra Sverige. Därför kan man lätt förledas till att tro att det finns få växtval till en häck i kallare klimat.

Fortsatt undersökning

Inledningsvis berättade jag att mina observationer var att häckar inte är lika frekvent använt i norra som i södra Sverige. Jag har inga vetenskapliga belegg för att det faktiskt förhåller sig så. Därför hade det varit intressant för diskussionen att vidare undersöka användningen av häckar i norr och söder. Om det efter en noggrann undersökning skulle visa sig att mina observationer är korrekta hade en möjlig fortsättning på undersökningen varit att utreda varför det är så och vilka faktorer som spela in, för min gissning är att det är många omständigheter kopplat till samma företeelse.

Intervjuer

För att få en inblick i exempelvis plantskolornas erfarenhet gällande användning av häckar i Norrland kan intervjuer göras där plantskolor och handelsträdgårdar utfrågas. Med intervjuer av trädgårdsarkitekter kan lämpligt material för olika ändamål kartläggas. Om trädgårdsägande privatpersoner istället tillfrågas finns möjlighet att fråga om vilket intresse och vilken kunskap som finns.

Svårigheterna med intervjuer är vem eller vilka som ska tillfrågas. Är man på jakt efter experter eller allmänna kunskaper så måste olika personer efterfrågas. Med intervjuer kan några enskilda personers kunskap framhävas, men svårigheten ligger ändå i att avgöra om det är de rätta personerna som intervjuats och att frågorna har besvarats riktigt och rättvist.

Enkäter

Ett bättre sätt att få inblick i allmänhetens tankar, intresse och kunskap inom ämnet kan vara enkäter. Med enkäter har man möjlighet att fråga många olika människor. Utifrån enkäter kan man sedan skapa statistik över exempelvis trädgårdsägares vanor eller kunskaper.

En klar svårighet är att få möjlighet att tillfråga många olika människor. För att få en rättvis bild av människors vana eller intresse bör det finnas svar både av de med stort intresse och de med litet eller inget intresse för frågan. Min uppfattning är att det är allra svårast att få människor utan intresse att svara. I ett sådant läge kan statistiken bli missledande.

Inventering

Någon typ av inventering hade kunnat vara önskvärt i en fortsatt undersökning. Delvis hade man kunnat fastställa hur vanligt eller ovanligt det är med häckar i Norrland, om det är stora skillnader mellan tätbebyggda områden och glesbygd. Man hade kunnat fastställa vilka arter som är vanlig och ovanliga och man hade kunnat se om det är valigast förekommande med friväxande häckar eller klippta häckar och om det exempelvis är vanligare med friväxande häck i glesbygd och klippt häck i tätbebyggda områden.

Resultat från provodlingar

provodlingar jag gärna hade tagit del av:

- E-plantas provodlingar
- Rydlinges provodlingar och försöksträdgård i Skellefteå zon V
- Nordplants prover

Här hade det varit mycket intressant att även se vilka växter som odlats med negativt resultat. Det hade kunnat göra det lättare att precisera zonangivelserna. Om en växt har odlats med positivt resultat och utvecklats väl vet man egentligen bara att den kan odlas på den platsen. Man har ingen information om var man då inte kan odla växten, var dess härdighesgräns går.

Källkritik

Litteraturstudie

Många av de böcker som rådfrågats i denna undersökning är trädgårdsböcker som är riktade till allmänheten. Sådana böcker är ofta mycket förenklade för att en lekman ska kunna förstå och ta till sig informationen. De djuplodande fakta böckerna står inte att finna på populäravdelningen i den lokala bokaffären.

Det är svårt att avgöra vilken litteratur som är den rätta att rådfråga. Marknaden svämmar över av böcker om trädgård och det har kommit massor med nya titlar under de senaste åren. Det gör det svårt att gallra i utbudet och veta att de viktigaste titlarna är funna.

Vid ett tillfälle refereras det till ett annat examensarbete, detta examensarbete grundar sig i sin tur på litteraturstudier vilket gör att källan i hög grad är sekundär. Denna typ av källa bör till största del undvikas. Informationen som refereras till examensarbetet är i detta fall svår att finna på ett språk som författaren behärskar, därmed används här likväl en sekundär källa.

Att söka vetenskapliga artiklar är en vetenskap för sig. Det kräver att bra nyckelord används så rätt material hittas och det finns en uppsjö av databaser att söka i. De artiklar jag har funnit handlar om provodlingar av växtmaterial på kalla platser. Då provodlingarna inte har utförts i Sverige måste andra zonkartor rådfrågas för att bestämma om odlingarna har förekommit på platser som kan jämföras med våra Svenska zoner V-VIII. I andra länder har man andra system för zoner, det gör det omöjligt att "översätta" zonerna rakt av, därmed kan hårdighetsanvisningar bli missvisande om man bara utgår från provodlingar i andra länder.

Positiv information

Den information som går att finna är alltigenom positiv, det vill säga: där redovisas sådant som klarar sig på ett visst ställe. Det jag också skulle vilja ta del av är vilka växter som odlats var och med ett negativt resultat. Med information både om vad som klarar sig och vad som inte klarar sig i olika zoner får man ett bättre begrepp om vad man kan våga sig på att prova.

Ett undantag jag har hittat gällande dessa positiva resultat är Evert Nilssons bok: *Välkommen i min lustgård* där han har skrivit artiklar delvis om vad som har hänt med buskar och träd i hans egen trädgård under ovanligt hårda vintrar. Vad som strukit med helt, vad som har fått kraftiga eller milda frostsador och vad som har klarat sig skadefritt. Tyvärr har Evert Nilsson inte undersökt växternas övervintringsförmåga vetenskapligt utan bara analyserat de växter som han råkad ha odlade i sin trädgård under en specifik tidpunkt.

På samma sätt finns information eventuellt om att en viss sort har provodlats med positivt resultat, men det finns ingen information om hur länge växten har överlevt. Om det är frågan om en normal livstid för sorten, en vinter eller flera vintrar och i så fall hur många.

Att skriva på distans

Detta arbete är skrivet på distans. Det innebär att jag, den allra största delen av tiden, har befunnit mig i Jämtland och inte i Alnarp där undervisningen föregår. Då detta är ett självständigt arbete har inte själva jobbet påverkats speciellt mycket av distansen. Däremot har jag inte haft tillgång till Alnarps bibliotek med dess tidskrifter och artiklar som inte är tillgängliga för hemlån. Jag har inte heller haft tillgång till den litteratur som finns till förfogande i Alnarp utanför biblioteket. Hade jag befunnit mig på plats finns en möjlighet att jag hade hittat andra typer av källor, möjligen även mer fackligt skriven litteratur som har varit svår att få tag på där jag befunnit mig.

Slutsats

Det finns ett varierat utbud av lignoser som är lämpliga att använda till häck i Norrland.

Till häckmaterial i kallt klimat – undersök växtmaterial som säkert klarar zonen och gärna en kallare zon än där du befinner dig och utgå därifrån. Låt inte andras tycken hindra dig i din fantasi.

Tänk på att zonangivelser på växter är ett råd och inte något facit (Sandström 2009).

Källor och litteratur

Tryckta källor och litteratur

Berglund, Karin (redaktör), Bengtsson, Rune, Berglund, Björn, Krantz, Lars, Lewenhaupt, Tony, Olausson, Ingrid, Truedsson, Åke & Walfridson, Marguerite (1996) *Bonniers stora bok om din trädgård*. Stockholm: Bonnier Alba. s. 274-280

Bengtsson, Rune (2004). *Välja träd och buskar*. Särtryck ur hemträdgården. Stockholm: Riksförbundet Svensk trädgård.

Carlsson, Allan & Lundberg, Stig (1978). *Trädgård i norr: Det hårda klimatets trädgård*. 3. uppl. Stockholm: LT. s. 11-14, 86-89, 93-109 & 120-122

Gustavsson, Thorsten (2003). *Den norrländska Trädgårdens skötsel*. Taveljö: T. Gustavsson. s.42-56 & 69-70.

Hageselskapets sortsliste: 2000 planteslag for nordiske forhold presentert i tabellform. 10. utgave 1. (2005) Oslo: Det norske hageselskap s. 252

Hansson, Marie, Hansson, Björn, Geite, Birgitta, Gustavsson, Lars-Åke, Hadmyr, Martin, Hasselmark, Ulla, Holm, Christa, Sehlin, Carina, Svensson, Magnus, Truedsson, Åke & Valentin, Henrik (2005) *Allt om trädgård*. Stockholm: Natur och kultur/Fakta etc. s. 75-78 & 372-406

Herman, Dale E. & Davidson, Campbell G. (1997). Evaluation of *Lonicera* taxa for honeysuckle aphid susceptibility, winter hardiness and use. *Journal of Enviromental Horticulture* 15 (4), s. 177-182

Johanoja, Sirkka, Heikkilä, Minna & Virtanen, Arja (1998) Clone selection of woody ornamentals in Finland. *Acta Agriculturae Scandinavica*. Section B – Plant Soil Science. 48:2, s. 113-127

Kvant, Christel & Palmgren Heidi (2003) *Trädgårdens rum*. 3. uppl. Stockholm: Prisma. s. 20-32

Kvant, Christel, Palmstierna, Inger, Gaunitz, Peter, Gustavsson, Lars-Åke, Nordfjell, Ulf, Plöninge, Philippe & Skote, Malena (2007). *Vår trädgårdsbok*. 2.uppl. Stockholm: Prisma s. 72-75 & 146-167

Lorentzon, Kenneth, Persson, Bengt, Ginstmark, Rolf, Johnson, Barbara, Nilsson, Stefan, Wahlsteen, Eric, Kristensson, Ingrid & Bengtsson, Irene (2008). *Blommor och buskar*. 5., utö. och omarb. Uppl. Södra Sandby: Blommor och buskar förlag. s. 138-201, 222-229 & 242-250

Lundquist, Kjell, Rytorp, Maja & Thomsen Anna (2008). *Enaförsholms Fjällträdgård: Växtförteckning 2008-2009*. Stockholm: Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien. s. 1-5

Nilsson, Evert (2007). *Välkommen i min lustgård: Evert Nilssons odlarråd och erfarenheter*. Östersund: Mittnordenkretsen av Sällskapet trädgårdsamatörerna (STA) s. 22-23, 39-40, 70-72, 93-99 & 114-119

Häckar för Norrland

Olsson, Anna (2006). Buskar för barns utemiljö: Kriterier för fungerande växtval. *Examensarbete inom Landskapsingenjörsprogrammet*. 2006:15. Alnarp: Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU. s. 12-13

Palmstierna, Inger & Johansson, Bertil K (2006). *Träd och buskar i trädgården*. 2., mycket omarb. Utg. Västerås: Ica.

Raybo, Bjørg A & Løvmo, Odd (2004). *Träd buskar och hacker I trädgården*. Stockholm: Forum.

Richer-Leclerc, C., Rioux, J. A., Lapointe, D., Côté, J., Guillemette, L., Drapeau, R., Auger, M. & Fortin, M. (1994) Evaluation de la rusticité et de la croissance d'arbustes ornementaux d feuillage caduc. *Canadian Journal of Plant Science*. 74 (3) s. 615-622

Samuelsson, Lars-Eric & Schenkmanis, Ulf (2004). *Häckar och häckväxter*. Stockholm: Natur och kultur/Fakta etc.

Sandström, Maria (2009). *Trädgård i kallt klimat*. Rev. och omarb. utg. Stockholm: Natur & kultur.

Stångby plantskola (2009) *Stångbykatalogen 2009-2010*. Lund: Stångby

Vollbrecht, Klaus (2000). *Träd: deras biologi och vård*. 4., omarb. uppl. Åkarp: Arbor Scandia. s.44-45 & 50-55

Vollbrecht, Klaus, Alm, Gustaf & Veltman, Han (2006) *Beskärningsboken*. 2. uppl. Stockholm: Natur och kultur/Fakta etc. s. 30, 50-52 & 86-91,

Widlundh, Susanna (2009) *Trädgård för alla*. Ica bokförlag. s. 120-135

Öberg, Elisabeth (1999). Buskar för den nordsvenska trädgården. *Fakta Trädgård-fritid*. Nr. 72/1999

Öberg, Elisabeth (2007). *Plantskola i norr*. Hushållningssällskapet i Norrbotten.

Elektroniska källor

E-planta *sortimentlista över buskar och träd* [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.eplanta.com/Buskar_och_trad.asp?pass=> [2010-01-26]

E-planta information om fröproduktion [Elektronisk] Tillgänglig
<<http://www.eplanta.com/Froproduktion.asp?pass=>> [2010-02-15]

Nordplant *Partiprislista 2009* [Elektronisk] (2009-03-13) Tillgänglig:
<<http://www.nordplant.se/pages/326.asp?MenyID=2>> [2010-01-27]

Rydlinge plantskola AB *sortiment av prydnadsbuskar* [Elektronisk] Tillgänglig:
<<http://www.rydlingeplantskola.se/index.php?page=vaxter&kategori=5&visa=alla>> [2010-01-22]

Stångby plantskola [Elektronisk] Tillgänglig: <www.stangby.nu> [2010-02-15]

Svensk kulturväxtdatabas, SKUD. Databas/växtnamn. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.skud.se/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=53> [2010-02-09]

Riksförbundet Svensk Trädgård, RST. Zonkartan [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.tradgard.org/svensk_tradgard/zonkarta/zonkarta_stor.html> [2010-02-11]

The United States National Arboretum. USDA Plant Hardiness Zone Map [Elektronisk] Tillgänglig: <<http://www.usna.usda.gov/Hardzone/ushzmap.html>> [2010-02-24]

Muntliga källor

Holm, Gunnel, e-planta: Telefonkontakt och Kontakt via e-post 2010-01-26

Öberg, Elisabeth, hushållningssällskapet i norrbotten: telefonkontakt och kontakt via e-post 2010-02-04

Bilaga 1

Tabell över hårdiga lignoser och lämplighet som häckmaterial

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmans 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Alnus glutinosa</i> Pyramidalis-gruppen	pelar-al				5									
<i>Alnus incana</i>	gråal							6						
<i>Alnus incana</i> f. <i>rubra</i>	rödbladig gråal				7			5						
<i>Alnus incana</i> 'Laciniata'	flikbladig gråal				6			5						
<i>Amelanchier alnifolia</i>	bärhäggmispel		5		7		6(7)	K 5		F 5(6)		K 5		
<i>Amelanchier alnifolia</i> FK ALVDAL	bärhäggmispel		6											
<i>Amelanchier alnifolia</i> 'Obelisk'	bärhäggmispel				6(7)									
<i>Amelanchier confusa</i>	svensk häggmispel			5										
<i>Amelanchier laevis</i>	kopparhäggmispel			5				6	6	F 5(6)				
<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel	K F 5						F 5	F 6	F 5(6)		K F 5		
<i>Amelanchier spicata</i>	häggmispel	K F 6	K 6	K F 7	7	K F 8		K 6		F 5(6)		K F 6		7(8)
<i>Aronia arbutifolia</i>	rödaronia			5		K F 5								
<i>Aronia melanocarpa</i>	svartaronia	K F 5			6	5		K 5				K 5		
<i>Aronia melanocarpa</i> 'Hugin'	svartaronia								6			K 6		
<i>Aronia x prunifolia</i>	slånaronia		K 5	6				5						
<i>Berberis koreana</i>	koreansk berberis	F 5		5	5	5		5	5					
<i>Berberis thunbergii</i>	häckberberis	K F 5	K 4	F 6	6	6(7)		4	K F 6	K 5		K 4		
<i>Berberis thunbergii</i> (Rödbladiga Gruppen) 'Atropurpurea'	röd häckberberis	K F 5		F 5		5(6)		4	K F 5	K 5		K 4		
<i>Berberis thunbergii</i> (Rödbladiga Gruppen) 'Rose Glow'	brokberberis				5			4	5			4		
<i>Berberis thunbergii</i> 'Aurea'	gul häckberberis				5			4	K 5					
<i>Berberis x mentorensis</i>	brokberberis			5										
<i>Berberis x ottawensis</i>	holländsk blodberberis													5(6)
<i>Berberis x ottawensis</i> 'Superba'	holländsk blodberberis				5									
<i>Caragana arborescens</i>	häckkaragan	K 7	K 7	K 8	8	K F 8		7	K 8	K 7	h 6	K 7		
<i>Caragana arborescens</i> 'Lorbergii'	fjäderkaragan			7	7			7	7			7		
<i>Caragana arborescens</i> 'Walker'	häckkaragan							5				5		
<i>Caragana frutex</i>	lyckobladbuske			6	6(7)									6(7)
<i>Caragana frutex</i> 'Globosa'	klotkaragan				5									
<i>Chaenomeles japonica</i>	liten rosenkvitten		5	4				5	4			5		
<i>Cornus alba</i>	rysk kornell			5				5				F 7		
<i>Cornus alba</i> 'Cream Cracker'	rysk kornell				5(6)									
<i>Cornus alba</i> 'Elegantissima'	vitbrokig kornell			6	6	F ej		6 h	6			6		
<i>Cornus alba</i> 'Gouchaultii'	gulbrokig kornell							5 h	5			5		
<i>Cornus alba</i> IVORY HALO ('Bailhalo')	vitbladig kornell				5			5	5			4		
<i>Cornus alba</i> 'Kesselringii'	blodkornell					F ej		5				4		
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	korallkornell	F 7		K F 7	7	F 7		ej	F 7			F 7	7	
<i>Cornus alba</i> 'Variegata'	vitbrokig kornell	F 5												
<i>Cornus sanguinea</i>	skogskornell		4					6						
<i>Cornus sericea</i>	videkornell			7										
<i>Cornus sericea</i> 'Farba'	videkornell				6									
<i>Cornus sericea</i> 'Flaviramea'	gullkornell			6	6	F ej		6	6			6		
<i>Corylus avellana</i>	hassel	5		4				F 5	F 5					
<i>Cotoneaster bullatus</i>	rynkoxbär			4										
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	oxbär			8	8									8
<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär	K 8	K 7	K F 7	7			K F 7	K F 8	K F 7	K F 6	K F ej		
<i>Cotoneaster tomentosus</i>	ulloxbär			6										

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmanis 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m. fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m. fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Crataegus coccinea</i>	skafthagtorn			K 7		K 8								
<i>Crataegus intricata</i>	scharlakanshagtorn	K 7	7		7			7	K F 7	ej	K 6(7)	K ej		
<i>Crataegus monogyna</i>	trubbhagtorn								K 4	ej				
<i>Crataegus sanguinea</i>	sibiriskt hagtorn		K 7		6									
<i>Crataegus x mordenensis</i> 'Toba'	pärlihagtorn			6	5	6		5				7		
<i>Cytisus purgans</i>	gullginst			5		5(6)		5	5			5		
<i>Daphne blagayana</i>	balkantibast						6(7)							
<i>Daphne cneorum</i>	rosentibast			6			5(6)	4	6					
<i>Daphne mezereum</i>	tibast			8	7	ej	6(7)	7	7					
<i>Daphne mezereum</i> 'Rubra'	tibast				7					ej				
<i>Daphne x burkwoodii</i> 'Somerset'	dofttibast						6(7)	4						
<i>Elaeagnus commutata</i>	silverbuske			6	8	7		F 7	8			8		
<i>Elaeagnus commutata</i> 'Zempin'	silverbuske											6		
<i>Euonymus alatus</i>	vingbened				5			5	5			5		
<i>Euonymus alatus</i> 'Compactus'	vingbened				5									
<i>Euonymus europaeus</i>	bened			5	5(6)	5		6				6		
<i>Euonymus planipes</i>	körbärsbened				5			5	5			5		
<i>Forsythia mandshurica</i>	manchurisk forsythia								5			5	5	
<i>Forsythia</i> 'Northern Gold'	forsythia				5(6)			4					6	
<i>Forsythia ovata</i>	tidig forsythia					5(6)	6(7)		4					
<i>Frangula alnus</i>	brakved							F 5(6)				K		
<i>Frangula alnus</i> 'Aspleniifolia'	brakved				5							5		
<i>Fraxinus angustifolia</i> 'Raywood'	smalbladig ask								5					
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask			4	4(5)		5(6)	5	5					
<i>Fraxinus mandshurica</i>	manchurisk ask				6									
<i>Hippophae rhamnoides</i>	havtorn			6	6	6		6	6			K		
<i>Hydrangea heteromalla</i> 'Bretschneideri'	skägghortensia						6(7)							
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Grandiflora'	syrenhortensia	5	4			4(5)	5(6)	5	5			5	5	
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Kyushu'	vipphortensia				5									
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Mustila'	vipphortensia				6									
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Praecox'	vipphortensia				6		6							
<i>Jamesia americana</i>	jamesia						6(7)							
<i>Lonicera alpigena</i>	alptry			8										
<i>Lonicera caerulea</i>	blåtry			8	8	K F ej		8	8			K 8		8
<i>Lonicera caerulea</i> 'Jörgen'	blåtry				8									8
<i>Lonicera caerulea</i> 'Kirke'	blåtry		8		8									
<i>Lonicera caerulea</i> var. <i>Kamtschatica</i>	blåbärstry				5									
<i>Lonicera chrysantha</i>	gulltry			6										
<i>Lonicera involucrata</i>	skärmtry		6					6				6		
<i>Lonicera involucrata</i> 'Lycksele'	skärmtry				7	ej			6			ej		6
<i>Lonicera involucrata</i> 'Malmberget'	skärmtry													7
<i>Lonicera involucrata</i> 'Marit'	skärmtry				6									
<i>Lonicera maackii</i>	koreatry							5	5			4		
<i>Lonicera morrowii</i>	spärtry							5						
<i>Lonicera morrowii</i> 'Nor'	spärtry				4			6						
<i>Lonicera syringantha</i>	syrentry							5				5		
<i>Lonicera tatarica</i>	rosentry			8	7	F ej		6				6		
<i>Lonicera tatarica</i> 'Alba'	rosentry			7										
<i>Lonicera tatarica</i> 'Arnold red'	rosentry							5						
<i>Lonicera tatarica grandiflora</i> *	rosentry					7								
<i>Lonicera tatarica</i> 'Rosea'	rosentry							6	6					
<i>Lonicera tatarica</i> v. <i>rubra</i> *	röd rosentry			7										
<i>Lonicera tatarica</i> 'Zabelii'	fagertry			6	6				7			5		
<i>Lonicera thibetica</i>	tibetry			5										
<i>Lonicera x bella</i>	fagertry					7		6						

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmanis 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Lonicera x xylosteoides</i> 'Clavey's Dwarf'	dvärgtry											5		
<i>Lonicera xylosteum</i>	skogstry			7				7	5			8 h		
<i>Maackia amurensis</i>	maackia				5(6)									
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Almey'	purpurapel						6(7)							
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Eleyi'	purpurapel								5					
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Hopa'	purpurapel			6	5(6)	7	6(7)		5					
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Oekonomierat Echtermeyer'	purpurapel						5(6)							
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Royalty'	purpurapel				5	ej		5	5			4		
<i>Malus baccata</i>	bärapel		6	6	7			F 6						
<i>Malus</i> 'Freja'	prydndsapel				5									
<i>Malus hybrida fruct coccinea</i> *	prydndsapel		6											
<i>Malus</i> 'John Downie'	apel		6	6	7		6(7)	5	7					
<i>Malus</i> 'Pink Spires'	prydndsapel				5(6)									
<i>Malus</i> 'Rescue'	barnäpple							6				6		
<i>Malus</i> 'Rubin'	apel				6									
<i>Malus</i> 'Rudolph'	apel				6									
<i>Malus sanguinea</i> *	prydndsapel		5											
<i>Malus toringo</i>	rönnbärsapel								5					
<i>Malus toringo</i> var. <i>Sargentii</i>	bukettapel	F 5			5			F 5	F 5			F 5		
<i>Philadelphus</i> (Virginalis-Gruppen) 'Schneesturm'	kameliaschersmin								5					
<i>Philadelphus</i> (Virginalis-Gruppen) 'Snowbelle'	kameliaschersmin				5		5(6)							
<i>Philadelphus coronarius</i>	doftschersmin		5	5	5	5		5	5	F 5		5		
<i>Philadelphus</i> 'Lemoinei-Gruppen) 'Mont Blanc'	smultronschersmin			6	5	5	5(6)	5	5			5	5	
<i>Philadelphus lewisii</i>	gordonschersmin				6				5(6)					
<i>Philadelphus lewisii</i> 'Waterton'	norrlandsschersmin		6	6	7	6	6(7)	6	7	F 6		7	7	6(7)
<i>Physocarpus opulifolius</i>	smällspirea			5	6			6				6		
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Dart's Gold'	smällspirea								4			4		
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Diabolo'	smällspirea				5			3	5			3		
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Nugget'	smällspirea				5(6)									
<i>Physocarpus opulifolius</i> SUMMERWINE ('Seward')	smällspirea				6									
<i>Populus balsamifera</i>	balsampoppel			7					6					
<i>Populus balsamifera</i> 'Elongata'	jämtlandspoppel			8	8									
<i>Populus laurifolia</i>	lagerpoppel			6										
<i>Populus suaveolens</i>	sibirisk poppel				6									
<i>Populus suaveolens</i> 'Fastigiata'	säröppel				5									
<i>Populus tremula</i>	asp				8									
<i>Populus tremula</i> 'Erecta'	pelarasp			7	6									
<i>Populus trichocarpa</i>	jätttepoppel			6	5									
<i>Populus x canadensis</i>	kanadapoppel			7										
<i>Populus x canadensis</i> 'Robusta'	goliatpoppel	K 5								K F 5				
<i>Potentilla fruticosa</i>	tok		K 4-6	F 8	8	F 8		K F	F 8	F 4-7		K F		
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Fridhem'	tok				6(7)	ej		7				7		6(7)
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Gold Drop'	tok			6										
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Goldfinger'	tok	F 5	K F 5					5	5			K F 5		
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Hachmanns Gigant'	tok	F 4							5					
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Jackman's Variety'	tok							6	ej			K F 6		
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Månelys'	tok	F 7		F 6				7				K F 7		
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Sandved'	tok				7	ej								
<i>Potentilla fruticosa</i> var. <i>arbuscula</i>	tok			6		ej			7					

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmans 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Prunus avium</i>	sötkörbär								5				5	
<i>Prunus maackii</i>	näverhägg				7	6		5	6			5	6	
<i>Prunus padus</i>	hägg			8	8			8	7					
<i>Prunus padus</i> 'Colorata'	blodhägg				6	7	6(7)		6					
<i>Prunus padus</i> 'Fastigiata'*	hägg				6									
<i>Prunus padus</i> ssp. <i>Borealis</i> 'Laila'	nordhägg				8	ej			6					
<i>Prunus pennsylvanica</i>	amerikanskt				6									
<i>Prunus spinosa</i> 'Rosea'	rosenslån								5(6)					
<i>Prunus tenella</i>	dvärgmandel			6	5(6)			5	6			5		
<i>Prunus tenella</i> 'Fire Hill'	dvärgmandel											5		
<i>Prunus triloba</i>	rosenmandel	4	5						5			5		
<i>Prunus virginiana</i>	virginiahägg			7			5(6)	5						
<i>Prunus virginiana</i> 'Shubert'	virginiahägg				6	6	5(6)		6					
<i>Prunus x cistena</i>	svartplommon								5			5		
<i>Pyrus salicifolia</i>	silverpäron			5										
<i>Quercus robur</i>	skogsek			5	5		5(6)		5					
<i>Quercus robur</i> f. <i>fastigiata</i>	pelarek			5	5									
<i>Quercus rubra</i>	rödek			5	6		5(6)		5					
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum-Gruppen) 'Haaga'	mustila-rododendron				5			5	5			5(6)		
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum-Gruppen) 'Helsinki University'	mustila-rododendron				5			5	5			5(6)		
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum-Gruppen) 'P. M. A. Tigerstedt'	mustila-rododendron				5			6				5(6)		
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum-Gruppen) 'St Michel'	mustila-rododendron								5					
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum-Gruppen) 'St Michel'	mustila-rododendron	5			5			7				5(6)		
<i>Rhododendron</i> (Catawbiense-Gruppen) 'Catawbiense Grandiflorum'	parkrododendron	5	4			5	5(6)	5	5			5		
<i>Rhododendron</i> (Catawbiense-Gruppen) 'Parsons' Gloriosum'	parkrododendron						5(6)							
<i>Rhododendron</i> (Caucasicum-Gruppen) 'Boule de Neige'	caucasicum-rododendron						5(6)							
<i>Rhododendron</i> (Lapponicum-Gruppen) 'Ramapo'	lapponicum-alpros	5												
<i>Rhododendron</i> (Occidentalis-Gruppen) 'Irene Koster'	occidentalis-azalea						5(6)							
<i>Rhododendron</i> (Smirnowii-Gruppen) 'Helliki'	smirnowii-rododendron				5			5	5			5(6)		
<i>Rhododendron</i> (Smirnowii-Gruppen) 'Pohjola's Daughter'	smirnowii-rododendron				5				5					
<i>Rhododendron</i> (Yakushmanum-Gruppen) 'Koichiro Wada'	yakushmanum-rododendron				5									
<i>Rhododendron</i> (Yakushmanum-Gruppen) 'Kullervo'	yakushmanum-rododendron				5				5					
<i>Rhododendron</i> (Ykaushmanum-Gruppen) 'Mist Maiden'	yakushmanum-rododendron				5									
<i>Rhododendron albrechtii</i>	kejsarazalea						5(6)							
<i>Rhododendron ambiguum</i>	gul skogsalpros						5(6)							
<i>Rhododendron brachycarpum</i>	fujirododendron		5						4					
<i>Rhododendron brachycarpum</i> Tigerstedtii-Gruppen	tigerstedtii-rododendron						6(7)		6					
<i>Rhododendron</i> 'Golden Lights'	azalea											5		
<i>Rhododendron impeditum</i>	tuvalpros						5(6)	3						
<i>Rhododendron molle</i> ssp. <i>Japonicum</i>	japanazalea				5									
<i>Rhododendron mucronulatum</i>	storblommig				5(6)		5(6)							

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkanis 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Rhododendron</i> 'Northeren-Hi-Light's'	azalea				4(5)				4			5		
<i>Rhododendron przewalskii</i>	przewalskirododendro						5(6)							
<i>Rhododendron rufum</i>	björnrododendron						5(6)							
<i>Rhododendron rupicola</i> var. <i>chryseum</i>	gul stenalpros						6(7)							
<i>Rhododendron schlippenbachii</i>	koreansk azalea				5		5(6)	2	3					
<i>Rhododendron smirnowii</i>	vresrododendron				6									
<i>Rhododendron x fraseri</i>	fraserazalea				6									
<i>Ribes alpinum</i>	måbär			K 8	K 8			K 6		K F 6		K 6		
<i>Ribes alpinum</i> 'Dima'	måbär		6											
<i>Ribes alpinum</i> 'Schmidt'	måbär	K 8			K 6	8		6	K 6		K 5	K 6		
<i>Ribes aureum</i>	gullrips			F 7		7							4	
<i>Ribes aureum</i> var. <i>villosum</i>	dofrips				6			6	6				4	
<i>Ribes nigrum</i>	svarta vinbär		F											
<i>Ribes rubrum</i>	röda vinbär		F											
<i>Rubus</i> Hallon-Gruppen	hallon		F											
<i>Rubus odoratus</i>	rosenhallon			5	8	5	7	5	5					
<i>Salix</i> (Viminalis-Gruppen) 'Katrin'	korgvide				6									7
<i>Salix acutifolia</i>	spetsdaggvide			6			6(7)	6						
<i>Salix alba</i>	vitpil		5								4			
<i>Salix alba</i> v. <i>chermesina</i>	korallpil			4							5			
<i>Salix alba</i> var. <i>Sericea</i>	silverpil			6	6	ej					4			
<i>Salix alba</i> var. <i>sericea</i> 'Sibirica'	silverpil						5(6)							
<i>Salix</i> 'Brekkvier'	brekkvide				K 7									
<i>Salix caprea</i>	sälg	8		7				K						
<i>Salix daphnoides</i>	daggvide			5			6(7)							
<i>Salix elaeagnos</i>	lavendelvide							5						
<i>Salix elaeagnos</i> 'Angustifolia'	lavendelvide											K 5		
<i>Salix fragilis</i> 'Bullata'	klotpil				6(7)	ej		7	6			6	6	
<i>Salix glauca</i>	ripvide													8
<i>Salix hastata</i> 'Wehrhahnii'	engadinvide							6	5					
<i>Salix helvetica</i>	alpvide							5	5					
<i>Salix lanata</i>	ullvide				8			6				8	8	
<i>Salix lanata</i> 'Gieravardo*'	ullvide													8
<i>Salix purpurea</i>	rödvide			5										
<i>Salix purpurea</i> 'Nana'	litet rödvide	F 5			K F 5				5			K 5		
<i>Salix viminalis</i>	korgvide	5		5										
<i>Sambucus kamtjatica</i> *	kamtchatkafliäder				6									
<i>Sambucus racemosa</i>	druvfläder			6	7	6		4				5		
<i>Sambucus racemosa</i> (Flikbladiga Gruppen) 'Plumosa Aurea'	gyllenfläder								5					
<i>Sambucus racemosa</i> (Flikbladiga Gruppen) 'Sutherland Gold'	guldfliäder				6							6		5
<i>Sorbaria grandiflora</i> 'Maia'	liten rönnspirea				6(7)			5	5					
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	rönnspirea			8	8	8		F 7	7					
<i>Sorbaria sorbifolia</i> 'Sem'	rönnspirea				5(6)									
<i>Sorbus</i> (Commixta-Gruppen) 'Birgitta'	birgittarönn				5			4	3			4		
<i>Sorbus aria</i>	vitoxel			5	5(6)		5(6)							
<i>Sorbus aucuparia</i>	rönn	8	7	8	8			7	8			6		
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Fastigiata'	pelarrönn				6				6					
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	hängrönn				7									
<i>Sorbus aucuparia</i> var. <i>Edulis</i>	sötrönn			6					ej			5		
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Xanthocarpa'	gulfruktig rönn				6									
<i>Sorbus austriaca</i>	österrikisk oxel							5				5		
<i>Sorbus commixta</i> 'Carmencita'	carmencitarönn				6			ej	3			3		
<i>Sorbus decora</i>	praktrönn				5(6)			6	6(7)					
<i>Sorbus</i> 'Dodong'	ullungrönn				6			3	5			4	4	
<i>Sorbus groenlandica</i>	grönlandsrönn				7									

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmanis 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Sorbus hybrida</i>	finnoxel						5(6)							
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel	F 5		K 5	5(6)		5(6)	K 5	K F 5	K 5	K 5	K 5		
<i>Sorbus mougeotii</i>	häckoxel							K 6				K 6		
<i>Sorbus x thuringiaca</i> 'Fastigiata'	rundoxel				5(6)									
<i>Spiraea arguta</i>	brudspirea			F 5		ej		F 5				F 5		
<i>Spiraea betulifolia</i>	björkspirea	F 7		8										8
<i>Spiraea chamaedryfolia</i>	kvastspirea		K 7	7	8	ej								
<i>Spiraea japonica</i>	praktspirea		K 5	F 7				4				4		
<i>Spiraea japonica</i> 'Anthony Waterer'	rosenspirea	F 5	5	4				5	6			5		
<i>Spiraea japonica</i> 'Froebelii'	praktspirea	F 6		6	6	F 6		6	F 6	F 5(6)				
<i>Spiraea japonica</i> 'Macrophylla'	praktspirea				5(6)									
<i>Spiraea japonica</i> 'Nana'	liten praktspirea			6										
<i>Spiraea japonica</i> 'Odensala'	praktspirea				6	6		6						6
<i>Spiraea media</i> 'Finn'	fransspirea				6									
<i>Spiraea nipponica</i> 'Belbuan'	girlandspirea				5(6)									
<i>Spiraea salicifolia</i>	häckspirea				7									
<i>Spiraea splendens</i>	amerikansk				6									
<i>Spiraea trichocarpa</i>	koreansk spirea			5										
<i>Spiraea trilobata</i>	sibirisk spirea			7	6			5						
<i>Spiraea x billardii</i>	klasespirea	F 7		8		ej		7				F 7		
<i>Spiraea x billardii</i> 'Triumphans'	klasespirea				7									
<i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim'	norskspirea	F 6	K 6	7	6	ej		6	F 6	K 6	F K 5	F 6		
<i>Spiraea x vanhouttei</i>	bukettspirea	F 5	K 5	F 5	6			5	5	K F 4	K F 5	F 5		
<i>Symphoricarpos albus</i>	snöbär								6	K F 5				
<i>Symphoricarpos albus</i> ssp. <i>Laevigatus</i>	snöbär	F 6			6	6		6				F 6		
<i>Symphoricarpos x doorenbosii</i> 'White Hedge'	doorenbossnöbär										K 6			
<i>Syringa josikaea</i>	ungersk syren	F 7	7	K F 7		8		F 7	6	F 6		6	7(8)	
<i>Syringa josikaea</i> 'Holger'	ungersk syren					6		5	ej	F 6		6		
<i>Syringa josikaea</i> 'Måttsund'	ungersk syren					7		6		K F ej				
<i>Syringa josikaea</i> 'Oden'	ungersk syren					6(7)		7	ej	K F 6		6		
<i>Syringa josikaea</i> 'Odensala'	ungersk syren					7								
<i>Syringa komarowii</i> ssp. <i>Reflexa</i>	hängsyren			7	7	5		6	7			8		
<i>Syringa pubescens</i> ssp. <i>patula</i> 'Miss Kim'	sammetsyren					5(6)								
<i>Syringa reticulata</i>	ligustersyren			5(6)	5(6)	6		5	5			5	5	
<i>Syringa sweginzowii</i>	vippsyren			4										
<i>Syringa villosa</i>	ullsyren			7										7
<i>Syringa wolfii</i> 'San'	koreansk syren					6(7)								
<i>Syringa vulgaris</i>	syren	F 6	6	F 7	7(8)	ej		F 6	F 6	K F 6		K F 6	6	
<i>Syringa vulgaris</i> BEAUTY OF MOSCOW ('Krasavista Moskv')	syren					6		4						
<i>Syringa vulgaris</i> 'Edward J. Gardner'	syren					5							ej	
<i>Syringa vulgaris</i> f. <i>alba</i>	vit syren			6	6	ej		5	6			K F 6	6	
<i>Syringa vulgaris</i> 'Norrjärden'	syren				6			6				6		
<i>Syringa x henryi</i> 'Julia'	norrlandssyren				6									
<i>Syringa x hyacinthiflora</i>	pingstsyren			5										
<i>Syringa x josiflexa</i> 'Royalty'	hybridsyren					6(7)	ej	5	ej			6		
<i>Syringa x prestoniae</i>	prestonsyren							6	5(6)			6		
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Agnes Smith'	prestonsyren				6									
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Elinor'	prestonsyren				5(6)								6	
<i>Syringa x prestoniae</i> 'James Macfarlane'	prestonsyren				6(7)			5	ej			6		
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Redwine'	prestonsyren		5						ej					
<i>Syringa x swegiflexa</i>	plymsyren			5										
<i>Tilia cordata</i>	skogslind	K,5	K 5	5	5			5	K 5	K 5		K 5		

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Samuelsson & Scenkmanis 2004	Raybo & Løvmo 2004	Carlsson & Lundberg 1978	Sandström 2009	Gustavsson 2003	Nilsson 2007	Palmstierna & Johansson 2006	Lorentzon m.fl. 2008	Widlundh 2009	Berglund m.fl. 1996	Kvant & Palmstierna 2007	Hansson & Hansson 2005	Öberg 1999
<i>Viburnum carlesii</i>	luktolvon							5	5					
<i>Viburnum lantana</i>	parkolvon			7	6(7)	7			6					
<i>Viburnum opulus</i>	skogsolvon	F 5		6	6	7		5				5		
<i>Viburnum opulus</i> 'Pohjan Neito'	skogsolvon				6									
<i>Viburnum opulus</i> 'Roseum'	snöbollsbuske			4				5	5					
<i>Viburnum opulus</i> 'Strömsund'	skogsolvon		6		6	7		6				6		6(7)
<i>Viburnum opulus</i> 'Åmyran'	skogsolvon					6								
x <i>Sorbaronia fallax</i> 'Burka'	svart rönnaronia				6									

K=väl lämpad till klippt häck

F=väl lämpad till friväxande häck

h=angiven som god häckväxt ej preciserat vilken typ av häck

5 6 7 8 = zonangivelse från respektive litteratur eller källa

(5) (6) (7) (8)=ytterligeare zonangivelse vid osäkerhet

ej=zon ej angivet

*=namnet ej återfunnit i SKUD, svensk kulturväxtdatabas

Grå markering=arten och/eller sorten är omskriven i arbetet

Bilaga 2

Tabell över sortiment på Enaforsholm, Öjebyn samt plantskolor

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Strängby 2009
<i>Alnus glutinosa</i>	klibbal				b		h t 5
<i>Alnus hirsuta</i>	japansk gråal		x				
<i>Alnus incana</i>	gråal				t		h t 7
<i>Alnus incana</i> FK DEJE E	gråal				b t	h t 7	h t 7
<i>Alnus incana</i> 'Laciniata'	flikbladig gråal			t 6	t 6		t 6
<i>Alnus tenuifolia</i> *	småbladig gråal	x	x				
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>Crispa</i>	amerikansk björkal	x	x				
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>Crispa</i> 'Yerric Creek'	amerikansk björkal	x					
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>fruticosa</i>	sibirisk björkal		x				
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>Sinuata</i>	sitka-al	x	x				
<i>Amelanchier alnifolia</i>	bärhäggmispel		x		b 6		
<i>Amelanchier alnifolia</i> FK ALVDAL E	bärhäggmispel		x	h b 6(7)	b	h b 6	K F h b 4
<i>Amelanchier alnifolia</i> 'Obelisk'	bärhäggmispel			b 6			
<i>Amelanchier canadensis</i>	kanadensisk		x				
<i>Amelanchier laevis</i> FK BÄCKLÖSA E	kopparhäggmispel				b 4	h b t 4(5)	b 4
<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel		x	b t 5	b t 5		K F h b t 5
<i>Amelanchier lamarckii</i> FK ULTUNA E	prakthäggmispel				b 5	h b t 4(5)	h b 4(5)
<i>Amelanchier spicata</i>	häggmispel	x	x	h 7	b 6		F h b 7
<i>Amelanchier spicata</i> E	häggmispel				b 6		h b 6(7)
<i>Amelanchier spicata</i> FK FALUN E	häggmispel					h b 6(7)	
<i>Amelanchier spicata</i> FK MOELV	häggmispel		x	b 7			
<i>Aronia melanocarpa</i>	svartaronia				b		
<i>Aronia melanocarpa</i> 'Aron'	svartaronia			t 6(7)			
<i>Aronia melanocarpa</i> FK MOSKVA	svartaronia		x				
<i>Aronia melanocarpa</i> 'Hugin' E	svartaronia				b	h b 4	F h b 6
<i>Aronia melanocarpa</i> 'Kursk'	svartaronia		x				
<i>Aronia melanocarpa</i> 'Viking'	svartaronia		x				
<i>Aronia x prunifolia</i> E	slånaronia				b 6		
<i>Aronia x prunifolia</i> 'Elata'	slånaronia		x	h b 6(7)			F h b 6
<i>Aronia x prunifolia</i> FK VÄSTERÅKER E	slånaronia				b		h b 5(6)
<i>Aronia x prunifolia</i> 'Elata' FK VÄSTERÅKER E*	slånaronia					5(6)	
<i>Berberis koreana</i>	koreansk berberis		x				
<i>Berberis thunbergii</i>	häckberberis				b		h b 6
<i>Berberis thunbergii</i> (Rödbladiga Gruppen) 'Atropurpurea'	röd häckberberis				b 4		K h b 5
<i>Berberis thunbergii</i> (Rödbladiga Gruppen) 'Rose Glow'	brokberberis			b 5	b 4		b 4(5)
<i>Berberis thunbergii</i> 'Aurea'	gul häckberberis						b 4
<i>Berberis vulgaris</i> 'Atropurpurea'	blodberberis		x				
<i>Berberis x ottawensis</i> 'Superba'	holländsk blodberberis			b 5			
<i>Caragana arborescens</i>	häckkaragan	x	x		b t 6		K F h b 8
<i>Caragana arborescens</i> 'Lorbergii'	fjäderkaragan		x	t	b t 6		b t 7
<i>Caragana frutex</i>	lyckobladsbuske	x	x				
<i>Caragana frutex</i> 'Globosa'	klotkaragan			t			
<i>Caragana tangutica</i> *	karagan	x					
<i>Cercidiphyllum magnificum</i>	storbladig katsura		x				
<i>Chaenomeles japonica</i>	liten rosenkvitten		x				h b 4
<i>Cornus alba</i> 'Aurea'	rysk kornell			b 5			
<i>Cornus alba</i> 'Cream Cracker'	rysk kornell			b 5(6)			
<i>Cornus alba</i> 'Elegantissima'	vitbrokig kornell			b 5(6)	b 5		h b 6
<i>Cornus alba</i> 'Gouchaultii'	gulbrokig kornell				b 5		h b 5
<i>Cornus alba</i> IVORY HALO ('Bailhalo')	vitbladig kornell			b 5(6)			b 5
<i>Cornus alba</i> 'Kesselringii'	blodkornell				b 6		h b 4

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	korallkornell		x		b		h b 7
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica' LULEÅ*	korallkornell	x	x				
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica' RÖBÄCKSDALEN	korallkornell		x				
<i>Cornus sanguinea</i>	skogskornell				b 6		h b 6
<i>Cornus sanguinea</i> FK HALLTORP E	skogskornell					h b 4	h b 4
<i>Cornus sericea</i>	videkornell		x				
<i>Cornus sericea</i> 'Farba'	videkornell		x	b 6			
<i>Cornus sericea</i> 'Farba' E	videkornell					b 5(6)	F b 5(6)
<i>Cornus sericea</i> 'Flaviramea'	gullkornell			b 5(6)	b 6		K h b 6
<i>Corylus avellana</i>	hassel			b 5	b		h b 5
<i>Corylus avellana</i> FK ÖGLUNDA E	hassel					b 4	
<i>Cotoneaster horizontalis</i> 'Spud'*	lingonoxbär		x				
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	oxbär	x	x				b 8
<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär		x	h b 7(8)	b 6		K F h b 7
<i>Cotoneaster multiflorus</i>	flockoxbär				b 5		h b 4
<i>Cotoneaster nanshan</i> 'Hagen'*	klippoxbär		x				
<i>Cotoneaster tomentosus</i> 'Ljubljana'*	ulloxbär		x				
<i>Crataegus altaica</i> *			x				
<i>Crataegus flabellata</i> var. <i>Grayana</i>	häckhagtorn			t	b 7		K F h b 7
<i>Crataegus flabellata</i> var. <i>grayana</i> FK UPPSALA E	häckhagtorn				h b 7	h b t 7	h b 6
<i>Crataegus intricata</i>	scharlakanshagtorn	x	x				
<i>Crataegus intricata</i> FÅBERG*	scharlakanshagtorn		x				
<i>Crataegus monogyna</i>	trubbhagtorn						K h b 5
<i>Crataegus sanguinea</i> TRYSIL	sibiriskt hagtorn		x				
<i>Crataegus x mordenensis</i> 'Toba'	pärlihagtorn			t 5(6)	b t 5		t 6
<i>Cytisus purgans</i>	gullginst				b 5		b 5
<i>Daphne mezereum</i>	tibast						b 7
<i>Daphne x burkwoodii</i> 'Somerset'	dofttibast						b 4
<i>Elaeagnus commutata</i>	silverbuske		x		b 6		b 8
<i>Elaeagnus europaeus</i> *			x				
<i>Elaeagnus nanus</i> var. <i>Turcestanicus</i> *			x				
<i>Euonymus alatus</i>	vingbened				b		b 5
<i>Euonymus alatus</i> 'Compactus'	vingbened			b t 5			b 3
<i>Euonymus europaeus</i>	bened				b		b 5
<i>Euonymus europaeus</i> Evert'E	bened					b 4	b 4
<i>Euonymus europaeus</i> FK ULTUNA E	bened				b	h b t 5(6)	h b 5
<i>Euonymus planipes</i>	körsbärsbened			b t 5			b 5
<i>Forsythia mandshurica</i>	manchurisk forsythia						b 5
<i>Forsythia mandshurica</i> E	manchurisk forsythia				b, 4	b 4	
<i>Forsythia</i> 'Northern Gold'	forsythia			b 5	b 5		b 6
<i>Forsythia ovata</i> 'Robusta'	tidig forsythia						b 5(6)
<i>Forsythia x intermedia</i> 'Freja' E	hybridforsythia					b 4(5)	b 3
<i>Forsythia x intermedia</i> 'Nana'*	forsythia			b 5			
<i>Frangula alnus</i>	brakved		x		b		h b 6
<i>Frangula alnus</i> 'Aspleniifolia'	flikbladig brakved						b 5
<i>Frangula alnus</i> FK ÅMÅL E	brakved				b	h b 5(6)	h b 6
<i>Fraxinus angustifolia</i> 'Raywood'	smalbladig ask						t 3
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask				b		h t 5
<i>Hippophae rhamnoides</i>	havtorn		x		b 6		h b 6
<i>Hydrangea heteromalla</i> 'Bretschneideri'	skägghortensia						b t 5
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Compacta'	vipphortensia			b 5			
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Dart's Little Dot'	syrenhortensia			b 5			
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Grandiflora'	syrenhortensia			b t 5	b t 5		
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Kyushu'	vipphortensia			b 5			

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Mustila'	vipphortensia			b 6 (7)			
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Praecox'	vipphortensia			b 6			
<i>Hydrangea paniculata</i> WC Kurilerna*	syrenhortensia			b 5			
<i>Lonicera caerulea</i>	blåtry		x	h b 8	b 6		F h b 8
<i>Lonicera caerulea</i> FK FALUN E	blåtry				b 6	h b 8	h b 8
<i>Lonicera caerulea</i> 'Jörgen'	blåtry		x				
<i>Lonicera caerulea</i> var. <i>Kamtschatica</i>	blåbärstry	x		b 5 (6)			
<i>Lonicera caucasica</i>	kaukasisk try	x					
<i>Lonicera chamissoi</i>	purpurtry		x				
<i>Lonicera demissa</i>	japantry	x					
<i>Lonicera involucrata</i>	skärmtry		x				
<i>Lonicera involucrata</i> 'Baggböle'*	skärmtry	x	x				
<i>Lonicera involucrata</i> 'Kera'	skärmtry		x				
<i>Lonicera involucrata</i> 'Lycksele'	skärmtry	x	x	b 6 (7)			
<i>Lonicera involucrata</i> 'Lycksele' E	skärmtry				b 6	h b 6	h b 6
<i>Lonicera involucrata</i> 'Malmberget'	skärmtry		x				
<i>Lonicera involucrata</i> 'Marit'	skärmtry			b 6			
<i>Lonicera maackii</i>	koreatry				b		b 5
<i>Lonicera maackii</i> 'Kristall' E	koreatry					b 4	b 5
<i>Lonicera morrowii</i>	spärtry						b 5
<i>Lonicera morrowii</i> 'Nor'	spärtry		x				
<i>Lonicera morrowii</i> 'Nor' E	spärtry					b 6	b 6
<i>Lonicera reticulata</i> 'Silver' E	daggkaprifol					b	
<i>Lonicera ruprechtiana</i> *	manchurisk try	x					
<i>Lonicera syringantha</i>	syrentry						b 5
<i>Lonicera tatarica</i>	rosentry		x				h b 7
<i>Lonicera tatarica</i> 'Alba'	rosentry		x				
<i>Lonicera tatarica</i> 'Arnold red'	rosentry		x	b 6	b 6		h b 5
<i>Lonicera tatarica</i> 'Lutea'	rosentry		x				
<i>Lonicera tatarica</i> 'Pulcherrima'	rosentry		x				
<i>Lonicera tatarica</i> 'Rosea'	rosentry			b 6 (7)	b 6		h b 5
<i>Lonicera tatarica</i> 'Zabelii'	rosentry						h b 6
<i>Lonicera tatarica</i> ÅSGULL	rosentry		x				
<i>Lonicera x bella</i>	fagertry		x				
<i>Lonicera x xylosteoides</i> 'Clavey's Dwarf'	dvärgtry		x		b 5		b 4
<i>Lonicera xylosteum</i>	skogstry				b		h b 7
<i>Lonicera xylosteum</i> FK ÅMÅL E	skogstry				b	h b 6(7)	h b 7
<i>Lonicera xylosteum</i> 'Malmberget'*	skogstry		x				
<i>Maackia amurensis</i>	maackia			b 6			
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Hopa'	purpurapel				b t		t 5
<i>Malus</i> (Purpurapel-Gruppen) 'Royalty'	purpurapel		x		b t		
<i>Malus baccata</i>	bärapel		x				6
<i>Malus baccata</i> KOREA*	bärapel		x				
<i>Malus baccata</i> var. <i>Jackii</i> *	bärapel	x					
<i>Malus</i> 'Freja'*	prydadsapel			t 5 (6)			
<i>Malus</i> hybrida fruticosa coccinea minor*	apel		x				
<i>Malus</i> 'John Downie'	apel		x	t 6	b t		t 6
<i>Malus prunifolia</i> var. <i>Rinkii</i>	kinesisk apel		x				
<i>Malus</i> 'Rescue'	barnäpple				b		t 6
<i>Malus</i> 'Rubin'	apel			t 5 (6)			
<i>Malus</i> 'Rudolph'	apel			t 5 (6)			
<i>Malus toringo</i>	rönnbärsapel						b 4
<i>Malus toringo</i> FK GÖTEBORG E	rönnbärsapel				b 5	b 4(5)	b 4
<i>Malus toringo</i> var. <i>Sargentii</i>	bukettapel			b 5	b 6		

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Malus toringo</i> var. <i>Sargentii</i> FK ESKILSTUNA E	bukettapel				b 5	h b 5	h b 5
<i>Malus toringo</i> var. <i>Sargentii</i> ÅS*	bukettapel		x				
<i>Philadelphus</i> (Virginalis-Gruppen) 'Snowbelle'	kameliaschersmin			b 5			
<i>Philadelphus coronarius</i>	doftschersmin		x		b 4		b 5
<i>Philadelphus</i> (Lemoinei-Gruppen) 'Mont Blanc'	smultronschersmin				b 5		b 5
<i>Philadelphus lewisii</i> 'Waterton'	norrlandsschersmin		x	h b 6 (7)	b 6		b 7
<i>Philadelphus schrenkii</i> *	sibirisk schersmin			b 5 (6)			
<i>Physocarpus opulifolius</i>	smällspirea				b 6		b 6
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Center Glow*'	smällspirea			b 5			
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Dart's Gold'	smällspirea				b 5		b 4(5)
<i>Physocarpus opulifolius</i> DIABLE D'OR ('Mindia')	smällspirea			b 5			
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Diabolo'	smällspirea			b 6	b		b 4
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Nugget'	smällspirea			b 5 (6)			
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Red Baron*'	smällspirea			b 5			
<i>Physocarpus opulifolius</i> SUMMERWINE ('Seward')	smällspirea			b 6			b
<i>Populus balsamifera</i>	balsampoppel						h t 6
<i>Populus balsamifera</i> 'Elongata'	jämtlandspoppel		x		t 6		
<i>Populus laurifolia</i>	lagerpoppel		x		t 6		
<i>Populus suaveolens</i>	sibirisk poppel				t		
<i>Populus tremula</i>	asp				t 6		
<i>Populus tremula</i> 'Erecta'	pelarasp		x	t 6	t 6		t 6
<i>Populus trichocarpa</i> 'Kiruna'	jättepoppel	x	x				
<i>Populus trichocarpa</i> 'Kiruna' E	jättepoppel				t	t 7(8)	t 7(8)
<i>Populus x canadensis</i> 'Robusta'	goliatpoppel						h t 5
<i>Potentilla fruticosa</i>	tok	x	x				F
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Daydawn'	tok				b 6		h b 4
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Fridhem'	tok		x	h 7			
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Fridhem' E	tok				b 6	h b 6	b 6
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Friedrichsemi*'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Glenhallen*'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Goldfinger'	tok		x	h b 6	b 6		
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Goldfinger' E	tok				b 7	h b 5	h b 5
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Hachmanns Gigant'	tok						h b 5
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Jackman's Variety'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Micrandra*'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Mount Everest'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Månelys'	tok		x		b 6		h b 7
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Sandved'	tok			h 6	b 6		h b 6
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Urdal'	tok		x				
<i>Potentilla fruticosa</i> var. <i>arbuscula</i>	tok	x					
<i>Potentilla fruticosa</i> var. <i>Veitchii</i>	kinesisk vittok		x				
<i>Prunus avium</i>	sötkörsbär				b t 5		h t 4
<i>Prunus avium</i> E	sötkörsbär				b 5	h b t 4(5)	h b t 4
<i>Prunus cerasifera</i> FK CECILIA E	körsbärsplommon				b	h b t 3	h b 3
<i>Prunus incisa</i> 'Kojou-no-mai'	dvärgkörsbär			b t 5			
<i>Prunus maackii</i>	näverhägg		x	t 7	b		b t 6
<i>Prunus maackii</i> 'Amber Beauty'	näverhägg				t 5		b t 5
<i>Prunus maackii</i> 'Copper'	näverhägg			b 7			
<i>Prunus nipponica</i> var. <i>kurilensis</i> 'Brilliant'	kurilerkörsbär			b 5			b 4

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Prunus padus</i>	hägg				b 6		h b t 7
<i>Prunus padus</i> 'Colorata'	blodhägg		x	t 6	b t 6		b t 5
<i>Prunus padus</i> 'Erecta'	hägg		x				
<i>Prunus padus</i> FK ULTUNA E	hägg				b t 6	h b t 7(8)	h b t 7(8)
<i>Prunus padus</i> 'Pyramidalis'*	hägg		x				
<i>Prunus padus</i> ssp. <i>Borealis</i>	nordhägg	x					
<i>Prunus padus</i> ssp. <i>Borealis</i> 'Laila'	nordhägg	x	x	b 8		b 7	b 7
<i>Prunus pensylvanica</i>	amerikanskt				t 6		
<i>Prunus spinosa</i> FK VÄSTERÅKER E	slån				b 5	h b 5	h b 5
<i>Prunus tenella</i>	dvärgmandel				b		b 5(6)
<i>Prunus tenella</i> 'Fire Hill'	dvärgmandel			t 5	b 5		b 3(4)
<i>Prunus triloba</i>	rosenmandel			t			b t 5
<i>Prunus virginiana</i>	virginiahägg		x				
<i>Prunus virginiana</i> 'Canada Red'	virginiahägg				b t		
<i>Prunus virginiana</i> FK RACKARBERGET E	virginiahägg				b	b t 5(6)	b 5
<i>Prunus virginiana</i> 'Shubert'	shuberthägg			b t 6 (7)			b t 6
<i>Prunus x cistena</i>	svartplommon				b 4		
<i>Quercus robur</i>	skogsek		x		t		h t 5
<i>Quercus robur</i> f. <i>fastigiata</i>	pelarek				t		t 4
<i>Quercus robur</i> FK ULTUNA E	skogsek				t	h b t 5	h t 5
<i>Quercus rubra</i>	rödek				t		h t 4
<i>Rhamnus cathartica</i>	getapel				b 6		b 6
<i>Rhamnus cathartica</i> FK TOPPMYRA E	getapel					h b 4(5)	h b 4(5)
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum- Gruppen) 'Haaga'	mustila-rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum- Gruppen) 'Helsinki University'	mustila-rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum- Gruppen) 'P. M. A. Tigerstedt'	mustila-rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Brachycarpum- Gruppen) 'St Michel'	mustila-rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Catawbiense- Gruppen) 'Catawbiense Grandiflorum'	parkrododendron	b 5			b 5		
<i>Rhododendron</i> (Ghent-Gruppen) 'Nancy Waterer'	ghentazalea				b 5		
<i>Rhododendron</i> (Ghent-Gruppen) 'Pucella'	ghentazalea				b 4		
<i>Rhododendron</i> (Smirnowii-Gruppen) 'Helliki'	smirnowii- rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Smirnowii-Gruppen) 'Pohjola's Daughter'	smirnowii- rododendron		x				
<i>Rhododendron</i> (Yakushmanum- Gruppen) 'Koichiro Wada'	yakushmanum- rododendron						b 3(4)
<i>Rhododendron</i> (Yakushmanum- Gruppen) 'Kullervo'	yakushmanum- rododendron		x				
<i>Rhododendron aureum</i>	svavelrododendron		x				
<i>Rhododendron camtschaticum</i>	kamtjatka-azalea		x				
<i>Rhododendron dauricum</i> var. <i>Sichotense</i> *			x				
<i>Rhododendron luteum</i>	gulazalea		x				b 4
<i>Rhododendron yakushmanum</i>	praktrododendron				b 5		
<i>Ribes</i> (<i>Grossularia</i> -Gruppen) HINNONMÄKI RÖD	röda vinbär	x					
<i>Ribes</i> (<i>Grossularia</i> -Gruppen) 'Worcesterberry'	worcesterbär		x				
<i>Ribes alpinum</i>	måbär	x					K

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaförsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Ribes alpinum</i> 'Frida'*	måbär		x				
<i>Ribes alpinum</i> 'Kordens'*	måbär		x				
<i>Ribes alpinum</i> 'Schmidt'	måbär			h b 7	b 6		K h b 8
<i>Ribes aureum</i>	gullrips				b 5		F b 6
<i>Ribes dikuscha</i> *	rips		x				
<i>Ribes hudsonianum</i> *	hudsonvinbär	x					
<i>Ribes lacustre</i> *	rips		x				
<i>Ribes laxiflorum</i>	dagrips	x	x				
<i>Ribes laxiflorum</i> 'Island'*	dagrips		x				
<i>Ribes nigrum</i>	svarta vinbär	x	x				F
<i>Ribes nigrum</i> 'Hildur'	svarta vinbär	x					
<i>Ribes rubrum</i>	röda vinbär	x					F
<i>Ribes uva-crispa</i>	krusbär						F
<i>Rubus</i> (Hallon-Gruppen) 'Anlis'	hallon	x					
<i>Rubus odoratus</i>	rosenhallon	x	x	b 6	b 6		b 5
<i>Salix</i> (Viminalis-Gruppen) 'Katrin'	korgvide		x				
<i>Salix acutifolia</i>	spetsdaggvide		x		b 4		
<i>Salix alaxensis</i>	alaskavide		x				
<i>Salix alba</i> BODEN	vitpil	x	x				
<i>Salix alba</i> var. <i>chermesina</i>	korallpil						t 5
<i>Salix alba</i> var. <i>chermesina</i> 'Vinterglöd'	korallpil					t 4(5)	t 4(5)
<i>Salix alba</i> var. <i>Sericea</i>	silverpil			b t 6	b t 6		t 6
<i>Salix alba</i> var. <i>sericea</i> 'Sibirica'	silverpil		x				
<i>Salix</i> 'Brekka'vier'	brekkavide		x	b 7			
<i>Salix</i> 'Brekka'ur'*	vide	x					
<i>Salix caprea</i>	sälg				b		h b 6
<i>Salix daphnoides</i>	daggvide				b 5		h b 5
<i>Salix elaeagnos</i> 'Angustifolia'	lavendelvide						h b 5
<i>Salix fragilis</i> 'Bullata'	klotpil		x	b t 6	b t 6		F b t 6
<i>Salix hastata</i> 'Wehrhahnii'	engadinvide				b 6		b 6
<i>Salix lanata</i>	ullvide				b 5		b 8
<i>Salix lanata</i> 'Gieravardo'*	ullvide	x	x				
<i>Salix lanata</i> 'Hjeltnes'*	ullvide			b 7			
<i>Salix lanata</i> 'Kvickjock'*	ullvide	x	x				
<i>Salix myrtilloides</i> *	odonvide	x					
<i>Salix pentandra</i>	jolster						b 7
<i>Salix phylicifolia</i> *	grönvide	x					
<i>Salix purpurea</i>	rödvide				b 5		F b 6
<i>Salix purpurea</i> 'Nana'	litet rödvide				b 4		F h b 5
<i>Salix pyrolifolia</i> *			x				
<i>Salix smithiana</i>	häckvide		x				
<i>Salix triandra</i>	mandelpil		x				
<i>Salix viminalis</i>	korgvide				b 4		h b 4
<i>Sambucus kamtschatica</i> *	kamtchatkafläder		x	b 6			
<i>Sambucus nigra</i>	fläder		x		b 4		h b 4
<i>Sambucus nigra</i> FK BÅLSTA E	fläder				b 4	h b 4(5)	h b 4(5)
<i>Sambucus racemosa</i>	druvfläder		x		b 6		h b 5
<i>Sambucus racemosa</i> (Flikbladiga Gruppen) 'Sutherland Gold'	guldfäder				b 5		b 6
<i>Sambucus racemosa</i> ssp. <i>pubens</i> var. <i>arborescens</i>	amerikanskt druvfläder		x				
<i>Shepherdia canadensis</i>	kanadensisk		x				
<i>Sorbaria grandiflora</i> 'Maia'	liten rönnspirea		x	b 6 (7)			
<i>Sorbaria grandiflora</i> 'Maia' E	liten rönnspirea				b	b 5(6)	b 5(6)
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	rönnspirea	x	x	b 7	b 6		F h b 7
<i>Sorbaria sorbifolia</i> 'Pia' E	rönnspirea				b 6	b 7	b 7

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Sorbaria sorbifolia</i> 'Sem'	rönnspirea			b 5 (6)			
<i>Sorbaria tomentosa</i> var. <i>Angustifolia</i>	indisk rönnspirea		x				
<i>Sorbus</i> (Commixta-Gruppen) 'Birgitta'	birgittarönn			t 5 (6)			t 4(5)
<i>Sorbus</i> (Commixta-Gruppen) 'Birgitta' E	birgittarönn				t	t 4(5)	
<i>Sorbus alnifolia</i>	körsbärsoxel			t 5			
<i>Sorbus aria</i> 'Lutescens'	vitoxel		x		t 4		t 5
<i>Sorbus</i> 'Astrid'	prydnadsrönn			t 5	t		
<i>Sorbus</i> 'Astrid' E	prydnadsrönn				t	t 3	t 3
<i>Sorbus aucuparia</i>	rönn	x	x	t 7	b 6		h b t 7
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Dirkenii'	rönn			t 5			
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Fastigiata'	pelarrönn			t 5 (6)	t		t 5
<i>Sorbus aucuparia</i> FK VÄSTERÅKER E	rönn				b t 6	h b t 6(7)	h b t 7
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	hängrönn		x				
<i>Sorbus aucuparia</i> 'Rosina'*	rönn		x				
<i>Sorbus aucuparia</i> var. <i>edulis</i>	sötrönn		x		t		t 5(6)
<i>Sorbus austriaca</i> E	österrikisk oxel						t 5
<i>Sorbus austriaca</i> FK GOTTSUNDA E	österrikisk oxel				t	t 5(6)	
<i>Sorbus</i> 'Burka'*	sötrönn			t 6			
<i>Sorbus commixta</i>	japansk rönn		x				t 4
<i>Sorbus commixta</i> 'Carmencita'	carmencitarönn			b t 5 (6)			
<i>Sorbus commixta</i> 'Carmencita' E	carmencitarönn					t 3	t 3
<i>Sorbus decora</i>	praktrönn		x		t 6		t 6
<i>Sorbus</i> 'Dessertnaja'	sötrönn			t 6			
<i>Sorbus</i> 'Dodong'	ullungrönn			b t 6			
<i>Sorbus</i> 'Dodong' E	ullungrönn				b t	t 3	b t 4
<i>Sorbus</i> 'Elit'*	sötrönn			t 6			
<i>Sorbus frutescens</i> FK ÅS E	liten pärlrönn					5(6)	
<i>Sorbus glabrescens</i>	rönn			t 5			
<i>Sorbus hybrida</i>	finnoxel		x				
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel		x	t 5 (6)	b t 5		h t 5
<i>Sorbus intermedia</i> E	oxel				b t 5	h b t 5(6)	h t 5(6)
<i>Sorbus</i> 'Likjornaja'*	sötrönn			t 6			
<i>Sorbus mougeotii</i>	häckoxel		x		t 6		
<i>Sorbus mougeotii</i> FK BÄLINGE E	häckoxel					h b 5(6)	K F h b 4
<i>Sorbus</i> 'Rosmari' E	rönn					t 5	t 4(5)
<i>Sorbus sambucifolia</i> *	rönn			t 5			
<i>Sorbus sargentiana</i>	kastanjerönn			t 5			
<i>Sorbus thibetica</i> 'John Mithell'	rönn			t 5			
<i>Sorbus</i> 'Tundra'*	rönn			t 5			
<i>Sorbus x thuringiaca</i> 'Fastigiata' E	rundoxel				t 6	t	t 5
<i>Spiraea betulifolia</i>	björkspirea		x		b 6		6
<i>Spiraea betulifolia</i> 'Tor' E	björkspirea				b	h b 7	b 7
<i>Spiraea betulifolia</i> var. <i>aemiliana</i>	liten björkspirea		x				
<i>Spiraea cana</i> x <i>thunbergii</i> *	spirea		x				
<i>Spiraea chamaedryfolia</i>	kvastspirea	x	x		b 6		b 8
<i>Spiraea douglasii</i>	douglasspirea		x				
<i>Spiraea elegans</i> *	spirea		x				
<i>Spiraea hypericifolia</i>	rysk spirea		x				
<i>Spiraea japonica</i>	praktspirea		x				F
<i>Spiraea japonica</i> 'Anthony Waterer'	praktspirea				b 5		
<i>Spiraea japonica</i> 'Froebelii'	praktspirea		x	h b 6	b 6		h b 6
<i>Spiraea japonica</i> 'Genpei'	praktspirea				b		
<i>Spiraea japonica</i> 'Macrophylla'	praktspirea			b 5 (6)			
<i>Spiraea japonica</i> 'Odensala'	praktspirea			b 6 liten	b 6		F b 6
<i>Spiraea japonica</i> RÖNNBERG	praktspirea	x	x				

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Spiraea longigemmis</i> *	spirea		x				
<i>Spiraea media</i>	fransspirea		x				
<i>Spiraea media</i> 'Finn'	fransspirea			b 6			
<i>Spiraea media</i> 'Sericea'	fransspirea		x				
<i>Spiraea media</i> 'Summersnow'	fransspirea			b 6			
<i>Spiraea nipponica</i> E	girlandspirea					b 4	F b 4
<i>Spiraea nipponica</i> 'Snowmound'	girlandspirea				b 4		b 4
<i>Spiraea salicifolia</i>	häckspirea	x	x				
<i>Spiraea sargentiana</i>	sargentspirea		x				
<i>Spiraea splendens</i>	amerikansk			b 6 liten	b 5		
<i>Spiraea trilobata</i>	sibirisk spirea			b 6 liten	b 5		F b 6
<i>Spiraea watsoniana</i>	kungsspirea				b 5		
<i>Spiraea x billardii</i>	klasespirea				b 5		h b 7
<i>Spiraea x billardii</i> 'Triumphans'	klasespirea			h 7			
<i>Spiraea x cinerea</i> 'Graciosa'	hybridspirea		x				
<i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim'	norskspirea		x	h 6 (7)	b 6	h b 6	F
<i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim' E	norskspirea				b 7		F h b 6
<i>Spiraea x vanhouttei</i>	bukettspirea				b 6		K F h b 6
<i>Symphoricarpos albus</i>	snöbär			b 7	b 6		
<i>Symphoricarpos albus</i> ssp. <i>Laevigatus</i>	snöbär		x	h 6			h b 5
<i>Symphoricarpos albus</i> ssp. <i>Laevigatus</i> FK ULTUNA E	snöbär				b 6	h b 5(6)	h b 5(6)
<i>Symphoricarpos x doorenbosii</i> 'White Hedge'	doorenbossnöbär		x		b 5		
<i>Syringa josikaea</i>	ungersk syren		x	h 7	b 6		h b 6
<i>Syringa josikaea</i> 'Holte'	ungersk syren		x				
<i>Syringa josikaea</i> 'Holger'	ungersk syren			b t 6 (7)	b 6		b 6
<i>Syringa josikaea</i> 'Måttsund'	ungersk syren	x	x				h b 7
<i>Syringa josikaea</i> 'Oden'	ungersk syren			b 6 (7)			
<i>Syringa josikaea</i> 'Oden' E	ungersk syren				b 6	h b 6(7)	h b 6(7)
<i>Syringa josikaea</i> 'Odensala'	ungersk syren	x					
<i>Syringa josikaea</i> 'Red Holger'	ungersk syren			b t 6 (7)			
<i>Syringa komarowii</i> ssp. <i>Reflexa</i>	hängsyren				b 5		F h b 7
<i>Syringa pubescens</i> ssp. <i>Patula</i> 'Miss Kim'	sammetsyren			t 5 (6)			
<i>Syringa reticulata</i>	ligustersyren						b 5
<i>Syringa reticulata</i> FK ENSKEDE E	ligustersyren					5(6)	
<i>Syringa reticulata</i> 'Öjebyn'	ligustersyren	x					
<i>Syringa villosa</i>	ullsyren	x					
<i>Syringa wolfii</i>	koreansk syren	x					
<i>Syringa wolfii</i> 'San'	koreansk syren			b 6 (7)			
<i>Syringa vulgaris</i>	syren			b 6	b 6		F h b 6
<i>Syringa vulgaris</i> BEAUTY OF MOSCOW ('Krasavista Moskvj')	syren			b t 6			
<i>Syringa vulgaris</i> 'Edward J. Gardner'	syren			b 5			
<i>Syringa vulgaris</i> f. <i>alba</i>	vit syren			b 6	b 6		h b 6
<i>Syringa vulgaris</i> f. <i>alba</i> FK VEBERÖD E	vit syren				b 6	h b 6	h b 6
<i>Syringa vulgaris</i> 'Norrfjärden'	syren			b t 6	b 6		
<i>Syringa vulgaris</i> 'Norrfjärden' E	syren						6 b 6
<i>Syringa x josiflexa</i> 'Royalty'	hybridsyren				b 6		F b 5(6)
<i>Syringa x prestoniae</i>	prestonsyren						5(6)
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Agnes Smith'	prestonsyren			b t 6			
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Coral'	prestonsyren		x		b 6		
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Elinor'	prestonsyren		x		b 6		F b 6
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Isabella'	prestonsyren				b		
<i>Syringa x prestoniae</i> 'James Macfarlane'	prestonsyren			b 6 (7)	b 6		F b 5(6)

Vetenskapligt namn	svenskt namn	Enaforsholms fjällträdgård	Öjebyn forskningsst.	Rydlinge plantskola ab	Nordplant.se	E-planta	Stångby 2009
<i>Syringa x prestoniae</i> 'Miss Canada'	prestonsyren			t 5 (6)			
<i>Tilia cordata</i>	skogslind			t 5 (6)	b t 6		F h t 5
<i>Tilia cordata</i> 'Böhlje'	skogslind				t 6		t 4
<i>Tilia platyphyllos</i>	bohuslind				t 6		h t 4(5)
<i>Tilia x europaea</i> 'Pallida'	kejsarlind				t 6		t 5
<i>Viburnum carlesii</i>	luktolvon				b 4		b 5
<i>Viburnum lantana</i>	parkolvon		x		b 6		b 7
<i>Viburnum opulus</i>	skogsolvon		x		b 6		h b 6
<i>Viburnum opulus</i> E	skogsolvon					5(6)	
<i>Viburnum opulus</i> 'Compactum'	skogsolvon				b 6		b 5
<i>Viburnum opulus</i> 'Pohjan Neito'	skogsolvon			b 6 (7)			
<i>Viburnum opulus</i> 'Roseum'	snöbollsbuske				b		b 5
<i>Viburnum opulus</i> 'Strömsund'	skogsolvon		x				
<i>Viburnum opulus</i> 'Strömsund' E	skogsolvon				b	b 6	b 6
<i>Viburnum opulus</i> 'Tingvold'*	snöbollsbuske	x	x				
<i>Viburnum rhytidophyllum</i> 'Allehegany'	rynkolvon			b 5			

K=väl lämpad till klippt häck

F=väl lämpad till friväxande häck

h=finns som häck-kvalitet

b=finns som busk- och/eller solitär-kvalitet

t=finns som träd-kvalitet

5 6 7 8 = zonangivelse från respektive litteratur eller källa

(5) (6) (7) (8)=ytterligare zonangivelse vid osäkerhet

ej=zon ej angivet

*=namnet ej återfunnit i SKUD, svensk kulturväxtdatabas

Grå markering=arten och/eller sorten är omskriven i arbetet